

บทความวิจัย

เรื่อง ฮอยอันเมืองมรดกโลกกับการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อการท่องเที่ยว

โดย

นางสาวลินดา ดวงสกุล

รหัสนักศึกษา 05590765

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเอเชีย
ศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2562

ลิขสิทธิ์ของคณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ชื่อบทความวิจัย	ฮอยอันเมืองมรดกโลกกับการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อการท่องเที่ยว
ผู้เขียน	นางสาวลินดา ดวงสกุล
อาจารย์ที่ปรึกษาบทความวิจัย	อาจารย์ ดร. พิภู บุชบก
สาขาวิชา	เอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์
ปีการศึกษา	2562

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่องฮอยอันเมืองมรดกโลกกับการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อการท่องเที่ยว มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของเมืองฮอยอันในฐานะมรดกโลก และศึกษาการพัฒนาเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวของเมืองฮอยอันหลังจากเป็นเมืองมรดกโลก โดยมีวิธีการศึกษาจากข้อมูลประวัติความเป็นมา ข้อมูลเกี่ยวกับการเป็นเมืองมรดกโลก อีกทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจและการเติบโตของการท่องเที่ยวของเมืองฮอยอันประเทศเวียดนาม

ผลการศึกษาพบว่า ประวัติความเป็นมาของเมืองฮอยอันในฐานะมรดกโลก มีความเป็นมาตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์ เป็นสถานที่ที่มีอิทธิพลทางการค้าในฐานะเป็นเมืองท่าที่สำคัญที่สุดในเวียดนามมาตั้งแต่มยุคจาม จวบจนเมื่อเข้าสู่ปลายศตวรรษที่ 18 เมื่อแม่น้ำ ทุ โบน เริ่มต้นขึ้น เมืองฮอยอันก็หมดบทบาทในฐานะเมืองท่าทางการค้า และกลั้กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ เนื่องด้วยในฐานะเป็นตัวอย่างของเมืองท่าค้าขายในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ที่มีการผสมผสานศิลปะและสถาปัตยกรรมทั้งของท้องถิ่นและของต่างชาติไว้ได้อย่างมีเอกลักษณ์ จนได้รับฮอยอันได้รับขึ้นทะเบียนเป็นมรดก ใน ค.ศ. 1999 ส่วนการพัฒนาเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวของเมืองฮอยอันหลังจากเป็นเมืองมรดกโลกนั้น มีการสนับสนุนที่ดีจากรัฐบาล ในการอนุรักษ์เมืองให้อยู่ในสภาพคงเดิม และมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจและการคมนาคมที่เอื้อต่อการเป็นเมืองท่องเที่ยว ทำให้มีนักท่องเที่ยวและนักลงทุนเข้ามาอย่างต่อเนื่อง สร้างรายได้ให้กับเมืองและชาวเมืองจำนวนมาก ส่งผลให้เศรษฐกิจเกิดการเจริญเติบโตเป็นอย่างดี

คำสำคัญ : เมืองโบราณฮอยอัน, การท่องเที่ยวในเวียดนาม, เมืองมรดกโลก

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยเรื่องฮอยอันเมืองมรดกโลกกับการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อการท่องเที่ยว เป็นส่วนหนึ่งของรายวิชา 450112 การศึกษาเอกเทศ (INDEPENDENT STUDY)

บทความวิจัยชิ้นนี้สามารถสำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับการกรุณาอย่างสูงจาก อาจารย์ ดร. พิภูบุษบก อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย ที่กรุณาให้คำแนะนำและให้คำปรึกษา ตลอดจนการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่ง จนทำให้งานวิจัยในครั้งนี้เสร็จสมบูรณ์ ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณอาจารย์อย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ และขอขอบคุณครอบครัว และเพื่อนๆ ที่คอยให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ ตลอดจนให้กำลังใจ ซึ่งเป็นแรงผลักดันให้การศึกษาวิจัยในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ผู้วิจัยหวังว่า งานวิจัยฉบับนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจ หากมีข้อบกพร่องหรือข้อผิดพลาดประการใด ข้าพเจ้าก็ขออภัยไว้ ณ ที่นี้

ลินดา ดวงสกุล

สารบัญ

บทคัดย่อ.....	ก
กิตติกรรมประกาศ	ข
สารบัญ	ค
สารบัญรูปภาพ.....	จ
สารบัญตาราง	ฉ
1. ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
2. ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของเมืองฮอยอันประเทศเวียดนาม	3
2.1 ประวัติความเป็นมาของเมืองฮอยอันก่อนการเป็นเมืองมรดกโลก	3
สรุปท้ายบท	7
3. เมืองฮอยอันกับการเป็นมรดกโลก.....	8
3.2 ประเภทของแหล่งมรดกโลก.....	9
3.2.1 มรดกทางวัฒนธรรม.....	9
3.2.2 มรดกทางธรรมชาติ.....	9
3.3 เมืองฮอยอันกับการเป็นเมืองมรดกโลก	11
3.4 เมืองฮอยอันภายหลังจากการเป็นเมืองมรดกโลก	11
3.5 สถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญ.....	12
3.5.1 สะพานญี่ปุ่น (Japanese Covered Bridge)	12
3.5.2 สมาคมฟุกเกี้ยน (Phouc Kien Assembly Hall).....	13
3.5.3 บ้านเลขที่ 101 (Old House No.101).....	14
3.5.4 พิพิธภัณฑ์เซรามิก (Museu of Trading Ceramics).....	14
3.6 เทศกาลและงานกิจกรรมต่าง ๆ ในฮอยอัน.....	15
3.6.1 เทศกาลเฉลิมฉลองปีใหม่ (Lunar New Year).....	15
3.6.2 เทศกาลโคมไฟฮอยอัน (Full Moon Lantern Festival).....	16
สรุปท้ายบท	16
4. พัฒนาการทางเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวของเมืองฮอยอันหลังจากการเป็นเมืองมรดกโลก.....	17
4.1 ฮอยอันก่อนการเป็นเมืองมรดกโลก.....	17

4.2 เมืองฮอยอันหลังจากเป็นเมืองมรดกโลก	17
4.3 ปัจจัยสนับสนุนที่ทำให้การท่องเที่ยวเติบโต	18
4.3.1 ที่ตั้งของเมือง	18
4.3.2 การสนับสนุนจากรัฐบาล	18
4.3.3 เอกลักษณ์ของเมืองฮอยอัน	19
4.3.4 รางวัลในระดับนานาชาติ	19
4.4 การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของเมืองฮอยอันหลังจากเป็นเมืองมรดกโลก	20
สรุป	22
5. สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	23
5.1 ประวัติความเป็นมาของเมืองฮอยอันในฐานะมรดกโลก	23
5.2 การพัฒนาเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวของเมืองฮอยอันหลังจากเป็นเมืองมรดกโลก	24
5.3 ข้อเสนอแนะ	25
บรรณานุกรม	26
ประวัติย่อผู้วิจัย	28

สารบัญรูปภาพ

ภาพที่ 1 แผนที่เมืองฮอยอัน	11
ภาพที่ 2 สะพานญี่ปุ่น.....	13
ภาพที่ 3 สมาคมฟุกเกี้ยน.....	13
ภาพที่ 4 บ้านเลขที่ 101	14
ภาพที่ 5 พิพิธภัณฑสถานเซรามิก	14
ภาพที่ 6 เทศกาลเฉลิมฉลองปีใหม่.....	15
ภาพที่ 7 เทศกาลโคมไฟฮอยอัน.....	16
ภาพที่ 8 บ้านไม้แบบโบราณและตึกเก่าสีเหลืองสไตล์โคโลเนียล	19

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1 ข้อมูลจำนวนนักท่องเที่ยวตั้งแต่ ค.ศ. 1998 - 2007 ในเมืองฮอยอัน	17
ตารางที่ 2 รายได้หลักของเทศบาลเมืองฮอยอัน ในปี ค.ศ. 2019	21

1. ที่มาและความสำคัญของปัญหา

เวียดนามประสบความสำเร็จในการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า จากประเทศที่เป็นที่รู้จักกันดีว่ามี การปกครองแบบคอมมิวนิสต์ที่เข้มงวด และล้าหลังกว่าประเทศอื่น ๆ มาเป็นประเทศที่น่าจับตามองในกลุ่ม ประเทศอินโดจีน นับตั้งแต่การประกาศใช้นโยบาย “โดยเมีย” (Doi Moi) หรือนโยบายเปิดประเทศใน ค.ศ. 1986 เวียดนามกลายเป็นประเทศที่มีระบบเศรษฐกิจที่มีเสถียรภาพ มีระดับการเจริญเติบโตและพัฒนาอย่าง ต่อเนื่องโดยหลักสำคัญของนโยบายคือมุ่งเน้นให้เวียดนามเปิดตัวเองสู่โลกภายนอกมากขึ้นหลังจากที่ต้องปิดตัว เนื่องจากผลของสงครามอันยาวนาน ภายใต้ันนโยบายเปิดประเทศ รัฐบาลเวียดนามได้เปิดเสรีทางการค้า ประกอบกับเวียดนามมีพื้นฐานทางเศรษฐกิจที่ดีและได้เปรียบหลายประเทศ เช่น ความอุดมสมบูรณ์ของ ทรัพยากรธรรมชาติทั้งป่าไม้ น้ำมันดิบ และแร่ธาตุ สภาพภูมิประเทศที่ติดต่อกับชายฝั่งทะเลเป็นแนวยาว ซึ่ง เอื้อประโยชน์ด้านทรัพยากรทางทะเล ต้นทุนการผลิตที่ต่ำ แรงงานมีประสิทธิภาพและเพียงพอ ตลอดจนการ ส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษให้แก่ประชาชนของรัฐบาลเวียดนาม เพื่อเป็นปัจจัยเสริมให้การติดต่อธุรกิจ การค้ากับชาวต่างชาติมีความคล่องตัว ปัจจัยเหล่านี้ได้ส่งผลให้เศรษฐกิจของเวียดนามเติบโตอย่างรวดเร็ว

ภายหลังจากเวียดนามเข้าเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก (WTO) ใน ค.ศ. 2007 ยิ่งทำให้บทบาทของ เวียดนามในเวทีโลกโดดเด่นมากขึ้น รัฐบาลได้ปรับปรุงกฎระเบียบทางการลงทุนให้เกิดความคล่องตัว สอดคล้องกับมาตรฐานสากล สร้างโอกาสที่ยิ่งใหญ่แก่การค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวจนเติบโตอย่าง ต่อเนื่อง นอกจากนี้การที่เวียดนามดำเนินนโยบายเป็นมิตรกับทุกประเทศ ทำให้เวียดนามไม่เคยตกเป็น เป้าหมายในการก่อการร้าย ขณะที่ปัญหาอาชญากรรมร้ายแรงแทบไม่ปรากฏเนื่องจากมีการบังคับกฎหมาย อย่างเข้มงวด มีบทลงโทษที่รุนแรง เวียดนามจึงเป็นประเทศที่มีความปลอดภัยสูงแห่งหนึ่งของโลก จาก นโยบายเปิดประเทศและปัจจัยต่าง ๆ ที่กล่าวมา ทำให้นักลงทุนและนักท่องเที่ยวเกิดความเชื่อมั่นและเข้ามา ในเวียดนามเพิ่มมากขึ้น ทำให้ภาคเศรษฐกิจต่าง ๆ ของเวียดนามทั้งภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการเติบโต ตามไปด้วย โดยเฉพาะอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

ระหว่าง ค.ศ. 2012-2015 รัฐบาลเวียดนามมีโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งชาติเวียดนาม โดย หน่วยงานการท่องเที่ยวเวียดนามได้เริ่มปฏิบัติและเผยแพร่ยุทธศาสตร์การพัฒนา ค.ศ. 2012-202 และ วิสัยทัศน์ถึงปี ค.ศ. 2030 อย่างเป็นทางการ โดยหวังที่จะนำการท่องเที่ยวมาเป็นตัวขับเคลื่อนเศรษฐกิจของ ประเทศ และช่วยให้เวียดนามกลายเป็นจุดท่องเที่ยวที่น่าสนใจและมีชื่อเสียงในระดับภูมิภาคและระดับโลก โดยมีจุดขายสำคัญคือ ความปลอดภัย สงบ และสภาพแวดล้อมเป็นมิตร นอกจากนี้จุดขายในเรื่องการ ท่องเที่ยวของเวียดนามคือความโดดเด่นเรื่องทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ศิลปะและสถาปัตยกรรม อันเก่าแก่อันเป็นเอกลักษณ์ที่น่าสนใจ จึงดึงดูดชาวต่างชาติเข้ามาลงทุนและเข้ามาท่องเที่ยวในเวียดนามมาก ขึ้น

เมืองมรดกโลกฮอยอัน นับเป็นแหล่งท่องเที่ยวหนึ่งที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ ศิลปะและ สถาปัตยกรรม นับตั้งแต่เมืองฮอยอันได้รับการรับรองให้เป็นเมืองมรดกโลกใน ค.ศ. 1999 รายได้ที่มาจาก อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเติบโตเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี ส่งผลให้เศรษฐกิจของเมืองฮอยอันมีอัตราการ เจริญเติบโตโดยเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 13 ต่อปี รายได้จากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวภายในเมืองคิดเป็นร้อยละ 64 ของรายได้ทั้งหมด อาจกล่าวได้ว่า เศรษฐกิจเมืองฮอยอันเจริญเติบโตจากการเป็นเมืองมรดกโลกและการ

ท่องเที่ยว เมืองฮอยอันได้รับการรับรองเป็น “มรดกโลก” ประเภทมรดกทางวัฒนธรรมในบัญชีกลุ่มอาคาร โดยมีคุณค่าในฐานะเมืองมรดกโลก 2 ประการ คือ การเป็นเมืองที่แสดงให้เห็นถึงการผสมผสานทางวัฒนธรรม จากตะวันตกและตะวันออกที่สำคัญตั้งแต่ยุคแห่งการเป็นเมืองทำการค้าเป็นต้นมา และการเป็นแหล่งรวมบ้านไม้โบราณเก่าแก่ขนาดใหญ่มากของประเทศเวียดนาม ขณะเดียวกันเมืองฮอยอันยังมีความงดงามและคุณค่าจากการเป็นศูนย์กลางของชุมชน เนื่องจากยังมีผู้อยู่อาศัย จึงถือได้ว่าฮอยอันเป็นเมืองมรดกที่มีชีวิต

ก่อนเป็นเมืองมรดกโลก จำนวนนักท่องเที่ยวเข้ามาในเมืองฮอยอันมีเพียง 3,410 คนเท่านั้น (สถิติ พ.ศ. 2534) แต่ภายหลังได้รับการประกาศให้เป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรม และการเปิดประเทศของรัฐบาล โดยเฉพาะหลังการประกาศใช้นโยบายโดยเมย์ ส่งผลให้จำนวนนักท่องเที่ยวเข้ามาอย่างต่อเนื่อง ทำให้อัตราการเจริญเติบโตของธุรกิจภาคการท่องเที่ยวในเมืองฮอยอันขยายตัวอย่างรวดเร็ว ดังจะเห็นได้จากอัตรานักท่องเที่ยวที่ล้นหลามเข้ามาอย่างมาตั้งแต่ ค.ศ. 1991 จนถึง ค.ศ. 2006 เพิ่มขึ้นเป็นจำนวน 603,923 คน เนื่องจากใน ค.ศ. 2006 เป็นปีแห่งการท่องเที่ยวแห่งชาติ ที่ชื่อว่าโครงการว่าจังหวัดกว๋างนำ 1 จุดหมายปลายทาง 2 เมืองมรดกโลก ซึ่งดึงดูดนักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมากเข้าฮอยอัน และอีก 5 ปีต่อมาคือในปี ค.ศ. 2007 ตัวเลขนักท่องเที่ยวต่างชาติเพิ่มขึ้น 6 แสนกว่าคน หรือคิดเป็น 33 เท่าของนักท่องเที่ยวในอดีต และในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมาอุตสาหกรรมการค้าบริการและการท่องเที่ยวฮอยอันมีสัดส่วนมากกว่า 70% ของโครงสร้างเศรษฐกิจของเมือง ตั้งแต่การเป็นเมืองมรดกโลก ค.ศ. 1999 ถึงปัจจุบันอัตราการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยเฉลี่ยอยู่ที่ 15% - 20% โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (2013-2019) จำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้าชมเมืองฮอยอันเพิ่มขึ้นถึง 3 เท่าตัว

จะเห็นได้ว่าหลังจากที่เมืองฮอยอันได้รับรองให้เป็นมรดกโลก ได้ผลักดันให้นักท่องเที่ยวสนใจเข้ามาท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น โดยการสนับสนุนทางอ้อมจากนโยบายเปิดประเทศ ส่งผลให้เศรษฐกิจเกิดการพัฒนาและเติบโตอย่างต่อเนื่อง จากสิ่งที่เกิดขึ้นนี้ ผู้ศึกษาเล็งเห็นถึงความสำคัญของกระบวนการในการเข้าเป็นเมืองมรดกโลก และรูปแบบในการพัฒนาธุรกิจการท่องเที่ยวของเมืองฮอยอันภายใต้ความเป็นมรดกโลก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของเมืองฮอยอันในฐานะมรดกโลก และเพื่อศึกษาการพัฒนาเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวของเมืองฮอยอันหลังจากเป็นเมืองมรดกโลก

2. ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของเมืองฮอยอันประเทศเวียดนาม

ฮอยอัน (Hội An) เป็นเมืองขนาดเล็กทางตอนกลางของประเทศเวียดนามริมฝั่งทะเลจีนใต้ ตั้งอยู่ในจังหวัดกว๋างนาม (Quảng Nam) มีประชากรอาศัยอยู่ราว 83,000 คน พื้นที่รวม 61.71 ตารางกิโลเมตร ตั้งอยู่บนฝั่งทางเหนือของแม่น้ำทูโบน (Thu Bồn) ทางตะวันออกเฉียงใต้ห่างจากเมืองดานัง (Đà Nẵng) ซึ่งเป็นเมืองท่าใหม่ประมาณ 25 กิโลเมตร และทางตะวันออกเฉียงเหนือห่างจากเมืองตามกี (Tam Ky) ซึ่งเป็นเมืองเอกของจังหวัดกว๋างนาม ประมาณ 50 กิโลเมตร

ที่ตั้งเมืองฮอยอันอยู่ติดกับทะเลตะวันออกและหมู่เกาะกู่ลาวจาม (Cù Lao Chàm) ซึ่งเป็นเขตสงวนชีวมณฑลโลก¹ ขององค์การยูเนสโก ทำให้ฮอยอันมีข้อได้เปรียบในการใช้ประโยชน์จากการท่องเที่ยวทางทะเลและเกาะ อีกทั้งยังมีชายหาดอันบัง (An Bang) และหาดกัวไต (Cửa Đai) อยู่ทางตะวันออกห่างจากใจกลางเมืองโบราณฮอยอันเพียง 3 กิโลเมตร ซึ่งสองชายหาดนี้ได้รับการโหวตให้เป็นหนึ่งใน 50 ชายหาดที่สวยงามที่สุดในโลก และประมาณ 7 กิโลเมตรจากชายฝั่งของเมืองฮอยอันเป็นเส้นทางท่องเที่ยวทางทะเลระดับ 5 ดาว ที่เชื่อมโยงทางตอนใต้ผ่านอุโมงค์ไชวาน (Hải Vân) ของเมืองดานังตามแนวชายฝั่งเลียนจิวทวานฟวก (Lien Chieu-Thuan Phuoc) คาบสมุทรซอนตรา (Son Tra) และลงชายหาดนอนเนือก (Non Nuoc) สู่มืองโบราณฮอยอัน และในอนาคตอันใกล้นี้จะเชื่อมต่อกับพื้นที่ชายฝั่งตอนใต้ของแม่น้ำเจียงเจียง (Truong Giang) ไปยังเมืองกวางหงาย (Quang Ngai)

นอกจากนี้ฮอยอันตั้งอยู่ใกล้กับท่าอากาศยานนานาชาติจูлай (Chu Lai) ของจังหวัดกว๋างนาม และใกล้กับท่าอากาศยานนานาชาติดานัง อีกทั้งมีข้อได้เปรียบพิเศษเนื่องจากตั้งอยู่บนตำแหน่ง “ถนนแห่งมรดกทางวัฒนธรรมในภาคกลาง” ซึ่งรวมเมืองฮอยอัน หมี่เจิน และเว้ ซึ่งเป็นจุดสำคัญที่เชื่อมต่อเมืองฮอยอันทำให้สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศเข้ามาได้จำนวนมาก

2.1 ประวัติความเป็นมาของเมืองฮอยอันก่อนการเป็นเมืองมรดกโลก

จากเว็บไซต์ของสำนักงานวัฒนธรรมและสารสนเทศเมืองฮอยอัน (<http://hoiantourism.info/pages>, 2015) ได้กล่าวถึงเมืองฮอยอันว่า มีความเป็นมาตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์ นับย้อนไปได้ถึงช่วงประมาณ 200 ปีก่อนคริสตกาล โดยมีการขุดค้นพบแหล่งโบราณคดีแถบหมู่บ้านกามฮา, ตานฮา, กามโพ โบราณวัตถุที่ค้นพบส่วนใหญ่เป็นไหที่ใช้ในพิธีศพ เครื่องมือหินขัด ลูกปัด เครื่องถ้วยเซรามิก และวัตถุที่ทำด้วยโลหะ และในหลุมขุดทางโบราณคดีที่ฮอยอันนี้ มีการค้นพบเหรียญทองแดงจากจีน 2 ประเภท ได้แก่เหรียญแบบหงู่ (Ngũ Thu) และหวัง หมั่ง (Vuong Măng) ในยุคราชวงศ์ฮั่น นั้นแสดงว่าเมืองฮอยอันมีความสัมพันธ์ทางการค้ากับจีนและส่วนอื่นของเอเชียตั้งแต่สมัยโบราณ โดยฮอยอันตั้งอยู่ในเขตทางภูมิศาสตร์ที่เหมาะสมใกล้กับปากแม่น้ำทูโบน

¹ เขตสงวนชีวมณฑล (Biosphere Reserve) หมายถึง พื้นที่ซึ่งเป็นระบบนิเวศบนบก หรือระบบนิเวศทางทะเลหรือชายฝั่ง หรือระบบนิเวศทั้งหมดรวมกัน ซึ่งเป็นที่ยอมรับของนานาชาติ โดยมีบทบาทหน้าที่หลัก 3 ประการ ได้แก่ บทบาทด้านการอนุรักษ์ (Conservation) เป็นพื้นที่ที่อนุรักษ์ สงวนรักษาทรัพยากรพันธุกรรม ชนิดพันธุ์ของสิ่งมีชีวิต และอนุรักษ์ระบบนิเวศ สภาพภูมิทัศน์ ตลอดจนความหลากหลายทางวัฒนธรรมในพื้นที่ บทบาทด้านการพัฒนา (Development) เป็นพื้นที่ที่ส่งเสริมพัฒนาอย่างยั่งยืนทางเศรษฐกิจ สังคม ประเพณีและวัฒนธรรม และบทบาทด้านการสนับสนุนการวิจัยและการศึกษา (Logistics) เป็นพื้นที่ที่สามารถให้การสนับสนุนการสาธิต การฝึกอบรม และให้ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ทั้งระดับท้องถิ่น ระดับชาติและ ระดับนานาชาติ

ซึ่งเป็นอ่าวน้ำลึกสำหรับเรือสินค้าจากต่างประเทศ และบริเวณอ่าวสามารถกันคลื่นลมได้เป็นอย่างดี จึงเป็นสถานที่ที่มีอิทธิพลทางการค้าในเวียดนามสมัยโบราณมากที่สุด

ในยุคจาม (ศตวรรษที่ 2 ถึงศตวรรษที่ 15) เมืองฮอยอันเป็นที่รู้จักกันในนามว่าลัมแอบโพ (Lâm Ấp) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักรจาม เป็นจุดแวะพักที่สำคัญในเส้นทางการเดินเรือระหว่างประเทศ และในช่วงศตวรรษที่ 9 และ 10 หลังจากนั้น เมืองลัมแอบโพ ทวีความสำคัญมากขึ้นในฐานะเป็นเมืองท่าที่ติดต่อกับต่างประเทศ ทำให้ชาวอาหรับ เปอร์เซีย และชาวจีนที่จะมาทำการค้ากับเวียดนามตอนกลางเดินทางมาสู่เมืองฮอยอันมากขึ้น สินค้าในสมัยนั้น คือ ผ้าไหม ไข่มุก กระดองเต่า ทองคำ ไม้ และน้ำดื่ม มีการขุดพบซากเมืองสมัยอาณาจักรจาม บ่อน้ำโบราณ รูปปั้นหินแกะสลัก ถ้วยเซรามิก เครื่องปั้นดินเผา หลักฐานทางโบราณคดีเหล่านี้แสดงให้เห็นเส้นทางการค้าระหว่างตะวันออกกลางกับเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ไปจนถึงจีนแผ่นดินใหญ่

ต่อมาอาณาจักรจามก็เริ่มอ่อนแอลงเนื่องมาจากสงครามกับอาณาจักรไตเวียด (Đại Việt) ทางตอนเหนือและอาณาจักรขอมทางตะวันตกเฉียงใต้ และในที่สุดแล้วทางตอนเหนือซึ่งเข้มแข็งกว่า ก็สามารถมีอิทธิพลเหนือดินแดนจามทั้งหมด อาณาจักรไตเวียดได้ครอบครองเมืองฮอยอันใน ค.ศ. 1471 อารยธรรมที่อาณาจักรไตเวียดนำมาสู่ดินแดนแถบนี้คือ การทำเกษตรกรรม โดยเฉพาะการปลูกข้าวในนาลุ่ม และการประมง เมืองฮอยอันจึงเริ่มพัฒนาจากเมืองท่าหน้าด่าน กลายมาเป็นเมืองที่มีหัตถกรรมพื้นบ้านที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรรมเพื่อนำไปสู่การค้ากับเมืองรอบ ๆ และการค้าระหว่างประเทศ

(ฮอยอันในระหว่าง ค.ศ. 1613-1621) ตรัน คินฮัว (Tran Kinh Hoa) ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญประวัติศาสตร์ฮอยอันและผู้เขียนงานหลายชิ้นเกี่ยวกับเมืองโบราณแห่งนี้ และผลการค้นคว้าของคริสโตโฟโร บอร์รี (Christophoro Borri) ผู้ซึ่งได้มาอาศัยอยู่ในเมืองนัมฮา (Nam Ha) ระหว่างค.ศ. 1618-1621 ระบุว่า ผู้อนุญาตให้ก่อตั้งเมืองฮอยอันคือ เหงียนฮว่าง (Nguyễn Hoàng) และให้อำนาจการปกครองแก่ลูกชายคือ เหงียน ฟุค เหงียน (Nguyễn Phúc Nguyễn) และการสร้างเมืองฮอยอันได้ถูกบันทึกโดยบอร์รีใน ค. ศ. 1618 ไว้ดังนี้

“ ที่นั่นกษัตริย์ได้ทรงจัดสรรที่ดินให้ชาวญี่ปุ่นและชาวจีนเล็กน้อยตามจำนวนประชากรเพื่อพวกเขาจะได้สร้างเป็นเมือง ซึ่งจะจัดให้มีเทศกาลการค้าอันเลื่องลือไปทั่วขึ้นให้ได้เมืองนี้ชื่อว่าไฟไฟ (Faij ซึ่งชื่อหนึ่งของฮอยอัน) เป็นเมืองใหญ่ทีเดียว ตัวเมืองส่วนหนึ่งเป็นของชาวจีนอีกส่วนหนึ่งเป็นของชาวญี่ปุ่นชุมชนชาวจีนดำรงชีวิตตามกฎหมายของจีนชุมชนชาวญี่ปุ่นดำรงชีวิตตามกฎหมายของญี่ปุ่น จึงดูเหมือนหนึ่งเป็นสองเมืองแยกต่างหากจากกัน”

เหงียน ฟุค เหงียน (Nguyễn Phúc Nguyễn) ได้สถาปนาเมืองฮอยอันในช่วง ค. ศ. 1602-1613 และ ค. ศ. 1619 เขาได้รับชาวญี่ปุ่นชื่อโซทาโร ม็อค ธอนทองไหลง (Sotaro Moe Thon Thong Thai Lang) มาเป็นบุตรบุญธรรมเขาตั้งชื่อบุตรบุญธรรมของตัวเองว่าเหงียนไคลัง (Nguyen Dai Lang) ซึ่งภายหลังได้แต่งงานกับบุตรสาวของเขาและเขารักบุตรบุญธรรมของตนเหมือนเป็นบุตรแท้ ๆ และเขายังมอบอำนาจการปกครองเมืองฮอยอันเช่นงานด้านการบริหารและเก็บภาษีให้กับชาวญี่ปุ่นผู้นี้ด้วย

ข้อมูลจากฝ่ายวัฒนธรรมและข้อมูลฮอยอัน (<http://hoian.gov.vn/>, 2015) กล่าวว่าเมืองฮอยอันในช่วงแรกมีชาวญี่ปุ่นและจีนเข้ามาเป็นจำนวนมาก จนทางการต้องจัดตั้งเขตปกครองสองแห่งให้กับคนเหล่านี้

โดยแห่งหนึ่งให้กับพ่อค้าจีนและอีกแห่งให้กับพ่อค้าชาวญี่ปุ่น แต่ละเขตปกครองมีตัวแทนฝ่ายบริหารเป็นของตัวเองทั้งดำเนินชีวิตไปตามประเพณีวัฒนธรรมของตนดังเช่นที่บอร์รีได้กล่าวไว้ข้างต้น ชาวญี่ปุ่นและชาวจีนมีความชำนาญในด้านการขนส่งสินค้าที่จำเป็นเพื่อนำมาซื้อขายแลกเปลี่ยนกัน อย่างไรก็ตามเมื่อการค้ามีการพัฒนาและขยายตัวขึ้นนักธุรกิจเหล่านี้ก็ได้เข้ามาข้องเกี่ยวกับค้าขายกับผู้คนในท้องถิ่น และเจ้าของเรือได้ให้คนของตนพักอยู่เพื่อจัดการเรื่องการส่งออกสินค้าและพักรอการมาถึงของฤดูมรสุม ซึ่งต้องใช้เวลาล่องเรือถึงห้าเดือน หลังจากเดือนมกราคมตามปฏิทินสุริยคตินอกจากนี้ยังรอเทศกาลค้าขายประจำปี ซึ่งในช่วงดังกล่าวจำนวนผู้พักอาศัยจะเพิ่มสูงจนถึงขนาดต้องจัดตั้งเขตปกครองขึ้นสองแห่งชาวเวียดนามเรียกเขตปกครองเหล่านี้ว่าไฮโป (Hat Pho) ซึ่งแปลว่าถนนการค้าสองสายต่อมาหลังจากญี่ปุ่นถอนตัวออกไปแล้วในเมืองฮอยอันก็ยังเรียกชื่อว่าถนนโป (Pho Street)

จวบจนศตวรรษที่ 17 ฮอยอันมีบทบาทสำคัญในฐานะการเป็นศูนย์กลางการค้าแลกเปลี่ยนสินค้าระหว่างภูมิภาคเอเชีย เป็นจุดเชื่อมโยงท่าเรือต่าง ๆ ภายใน เช่น ท่าเรือแทงฮา (Thanh Hà) ของเมืองเว้ (Huế) หรือท่าเรือที่หน่าย (Thị Nại) ของเมืองบิญดิญ (Binh Dinh) ออกสู่เส้นทางเดินเรือไปยังประเทศต่าง ๆ ได้แก่ อินเดีย (Ấn Độ) สยาม (Siam) มะละกา (Malacca) บاتاเวีย (Batavia) ลูซอน (Luzon) เป็นต้น อีกทั้งในช่วง ค.ศ. 1636 หลังจากอังกฤษก่อตั้งบริษัทบริติชอีสต์อินเดีย (British East India Company) ฮอยอันก็ได้ค้าขายกับชาวตะวันตกทั้งอังกฤษ ฝรั่งเศส และฮอลันดาเพิ่มขึ้นอีกด้วย ฮอยอันจึงกลายเป็นเมืองท่าที่สำคัญในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และเป็นศูนย์กลางระหว่างตะวันตกและตะวันออก

นอกจากนั้นธุรกิจการค้าในฮอยอันยังมีเรือสินค้าของชาวโปรตุเกสที่เดินทางจากมาเก๊า (Macao) เข้าร่วมด้วย ชาวโปรตุเกสได้รับการยอมรับนับถือจากทางการไต่เวียด พระเจ้าเหิงยง (chúa Nguyễn) อนุญาตให้พวกเขาตั้งเขตปกครองขึ้นที่ทำเรือฮัน (Han Port) ซึ่งต่อมาคือเมืองท่าดานัง แต่ชาวโปรตุเกสปฏิเสธ เพราะต้องการเพียงเข้ามาค้าขายในช่วงเทศกาลการค้าประจำปีเท่านั้น และนอกจากการค้าแล้ว ชาวโปรตุเกสได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนชาวคริสต์ ซึ่งเดินทางมายังฮอยอันและเมืองฮันเพื่อหลบหนีการประทุษร้ายในญี่ปุ่น นอกจากนี้ยังช่วยพระเจ้าเหิงยงประดิษฐ์อาวุธต่าง ๆ รวมทั้งปืนใหญ่ด้วย และปืนใหญ่ที่สร้างขึ้นโดยชาวโปรตุเกสก็ได้มีส่วนสำคัญในการป้องกันอิทธิพลของไต่เวียดและการพัฒนาเมืองนัมฮา (Nam Ha) หรือกระทั่งในช่วงสงครามกลางเมืองระหว่างฝายตริन्ह (Trinh) กับฝายเหิงยง (Nguyễn) รวมทั้งในช่วงสงครามต่อต้านเตยซัน (Tay Son) และต่อมาในสงครามต่อต้านฝรั่งเศส เรือยไปจนสิ้นศตวรรษที่ 19 อาวุธของโปรตุเกสที่ใช้วิธีการผลิตจากยุคต้นศตวรรษที่ 17 ยังคงมีประสิทธิภาพสูง นี่เป็นสิ่งหนึ่งในหลายสิ่งทีสร้างความพอใจให้กับไต่เวียด

ฮอยอันเป็นเมืองหนึ่งของไต่เวียด มีตำนานกล่าวถึงว่าครั้งหนึ่งเด็กชายผู้หลักแหลมคนหนึ่ง เอ่ยปากถามขงจื้อว่ามีเมืองไหนบ้างที่ไม่มีตลาด เนื่องจากในขณะนั้นหากมีป้อมปราการป้องกันเมืองเกิดขึ้นที่ไหนก็จะต้องมีตลาดไว้ขายสินค้าให้กับทหาร หากไม่มีตลาดทหารจะไม่มีอาหารกิน ด้วยเหตุนี้เมืองและตลาดจะต้องมีควบคู่กันไป แต่ฮอยอันไม่ใช่เมืองที่มีตลาด ในแผนที่โบราณได้ระบุว่าเมืองนี้มีสิ่งก่อสร้างอยู่สองอย่างเท่านั้น ไม่ไกลจากฮอยอันมีร่องรอยของสำนักงานเก็บภาษีระดับเขต ซึ่งไม่ได้สร้างขึ้นเพื่อจุดประสงค์ด้านบริการอาหาร ส่วนในตัวเมืองยังมีสิ่งก่อสร้างอีกสองแห่ง คือเจดีย์คอ (Cau Pagoda – สะพานที่มีรูปร่างคล้ายเจดีย์หรือสะพานญี่ปุ่นในปัจจุบัน) และคลังสินค้า

ในภายหลังกษัตริย์นี้ได้รับการตั้งชื่อใหม่จากข้าหลวงมินห์ (Lord Minh) หรือ เหงียน ฟุค ชาน (Nguyen Phuoc Chan) ว่า ไลเวียนเกียว (Lai Vien Kieu) ซึ่งแปลว่า ‘สะพานของผู้คนอันห่างไกล’ นอกจากการต้อนรับผู้คนจากแดนไกลแล้ว สะพานยังเป็นศูนย์กลางของท่าเรือที่มีเรือสินค้าจำนวนมากเดินทางมาจากทุกหนแห่ง และสะพานนี้ได้ถูกใช้เป็นที่หมายตาสำหรับเรือต่าง ๆ ที่แล่นเข้ามาแวะหลบอยู่ที่ใต้สะพานเพื่อหลีกเลี่ยงภัย สะพานนี้สร้างขึ้นใน ค.ศ.1639 ช่วงที่ ชาวญี่ปุ่นในฮอยอันยังมีอยู่จำนวนมาก ก่อนที่โชกุนจะไม่อนุญาตให้ผู้คนของตนเดินทางออกนอกประเทศ

นับตั้งแต่ครั้งหลังของศตวรรษที่ 17 เมืองฮอยอันเปลี่ยนโฉมหน้าไปจากเดิม ตัวเมืองเริ่มมีการขยายออกไป ถนนที่สร้างโดยชาวญี่ปุ่นถูกพัฒนาขึ้นเรื่อย ๆ ด้วยสิ่งก่อสร้างที่มั่นคงเพื่อก้าวไปสู่บทบาทสำคัญในการสถาปนาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ แต่ในต้นศตวรรษที่ 18 พ่อค้ายุคราชวงศ์หมิงก็เข้ามายึดครองการค้าเหนือคนญี่ปุ่น มีเหตุการณ์บางอย่างเกิดขึ้นคือ พ่อค้าชาวแมนจูติดตามพ่อค้ายุคราชวงศ์หมิงเข้ามาฮอยอัน เนื่องจากพ่อค้าหมิงและแมนจูเผชิญกับสถานการณ์ทางประวัติศาสตร์คล้ายกัน คือได้รับความทุกข์ยากจากชะตากรรมที่ต้องสูญเสียบ้านเมือง จึงสามารถเข้ากันได้เป็นอย่างดี ทั้งสองฝ่ายยึดถือหลักจริยธรรมทางการค้า แบบปันกันทำธุรกิจ อันที่จริงแล้วคนเหล่านี้มาจาก 4-5 จังหวัดของจีน ไคแกวจวงจู (Quang Chu) เตริยวโจ (Trieu Chau) ฟุเจียน (Fukjian) ไฮนาม (Hi Nam) และเกียอัง (Gia Ung) ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในภาคใต้ คนเหล่านี้เปลี่ยนแปลงเงื่อนไขของตัวเอง สร้างระบบของตน รักษาทักษะทางการค้าไว้อย่างเหนียวแน่น มีการนำวัฒนธรรมแบบแมนจูเข้ามาฮอยอันพร้อมกับสิ่งอื่น ๆ เช่น งานฝีมือ ทำให้ชาวเวียดนามได้เรียนรู้การค้าเพื่อครองชีพ การทำธุรกิจ และหน้าที่ของแรงงานทางการค้าต่าง ๆ ตัวอย่างเช่น ในช่วงต้นศตวรรษที่ 20 คนจีนและชาวเวียดนามผลิตกระดาษเพื่อการบวงสรวง พวกเขาตีแผ่นโลหะบนทั้งให้เป็นแผ่นบาง ๆ แล้วแปะไว้บนกระดาษเพื่อทำเป็นกระดาษเงินกระดาษทอง ทั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า ชาวเวียดนามรู้ถึงวิธีผลิตสินค้าอุปโภคเหล่านี้ได้ในยุคนั้น นับแต่ครั้งที่ชาวจีนหลบหนีจากบ้านเมืองเข้ามาพักอาศัยอยู่เป็นเวลานาน ๆ พวกเขาทำให้ไคเวียดได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ มากมาย สิ่งเหล่านี้ช่วยสร้างความก้าวหน้าและก่อให้เกิดการขยายดินแดน และทำให้ฮอยอันมีชุมชนชาวจีนเพิ่มเข้ามาในชุมชนนานาชาติของตนตั้งแต่นั้น

เมื่อเข้าสู่ปลายศตวรรษที่ 18 แม่น้ำ ฟู โบน เริ่มตื้นเขิน เนื่องจากตะกอน จนเรือใหญ่ไม่สามารถเข้ามาได้ เมืองดานังจึงถูกสร้างขึ้นมาแทนที่ นับตั้งแต่นั้นมาชื่อของเมืองฮอยอันก็เริ่มเลือนหายไปกับกาลเวลา จนกระทั่งประวัติศาสตร์เวียดนามในยุคใหม่เริ่มขึ้นในตอนต้นศตวรรษที่ 19 ประมาณ ค.ศ. 1802 และดำรงอยู่จนถึง ค.ศ. 1945 ยุคนี้มีการปกครองโดยราชวงศ์เหงียน (Nguyen Dynasty) ราชวงศ์สุดท้ายของเวียดนาม

ต่อมาในช่วง ค.ศ. 1886 ชาวฝรั่งเศสเข้ามาควบคุมอินโดจีนทั้งหมด ช่วงระหว่าง ค.ศ. 1887-1954 อาณาจักรเวียดนามกลายเป็นส่วนหนึ่งของอาณานิคมฝรั่งเศส การกดขี่ข่มเหงจากชาวฝรั่งเศสในฐานะเจ้าอาณานิคมก็มีขึ้น จนทำให้ปัญญาชนส่วนหนึ่งเริ่มขบถก่อกำล้างกันที่เมืองฮอยอันเพื่อสานต่อแนวความคิดเรื่องการปลดแอก ใน ค.ศ.1927 มีการก่อตั้งสมาคมยุวชนเวียดนามเพื่อการปฏิวัติก็เริ่มต้นขึ้นที่นี่ ก่อนที่จะมีการขยายอุดมการณ์เรื่องเสรีภาพของประเทศต่อไปยังส่วนอื่นๆ ของประเทศ

สิ่งหนึ่งที่ชาวฝรั่งเศสกับชาวเวียดนามมีเหมือนกันก็คือ ความสามารถและรสนิยมในเชิงศิลปะ ถึงแม้ว่าฝรั่งเศสจะทิ้งร่องรอยความโหดร้ายทารุณเอาไว้มากมาย แต่ศิลปะกลับได้รับการสนับสนุนแม้ไม่ใช่

ทางตรงก็เป็นทางอ้อม ศิลปะเวียดนามยกตัวอย่างเช่นงานจิตรกรรมจึงก้าวล้ำออกมาจากความเป็นประเพณีนิยม ที่เป็นรูปแบบที่ประเทศอื่นในทวีปเอเชียเคร่งครัดปฏิบัติ

ค.ศ.1940 ช่วงสงครามโลกครั้งที่สอง ประเทศญี่ปุ่นได้กรีธาทัพเข้ามาในเวียดนาม ก่อให้เกิดการลุกฮือต่อต้านต่างชาติในช่วงเดือนสิงหาคม ค.ศ. 1945 ผู้นำชาวเวียดนามในปัจจุบันหลายคนมีบทบาทสำคัญในการต่อสู้ครั้งนี้ บทบาทของเมืองฮอยอันได้เปลี่ยนไปจากเมืองท่าพาณิชย์มาเป็นศูนย์กลางปัญญาชน เป็นสถานที่เผยแพร่อุดมการณ์ชาตินิยม และเป็นที่ยอมรับกำลังสำหรับการปฏิบัติ และปลดแอกเวียดนามจากกองทัพต่างชาติ

ในวันที่ 22 กรกฎาคม ค.ศ.1998 หนึ่งปีก่อนที่จะได้รับการประกาศให้เป็นมรดกโลกจากองค์การยูเนสโก รัฐบาลกลางเวียดนามได้ประกาศยกย่องเมืองฮอยอันเป็น “เมืองแห่งวีรบุรุษกองทัพประชาชน” และรัฐบาลยังได้เชิดชูผู้หญิง 175 คน ที่เสียชีวิตในการปฏิวัติให้เป็น “มารดาผู้กล้าหาญแห่งเวียดนาม” การยกย่องเมืองฮอยอันและการเชิดชูวีรสตรีนี้ย่อมเป็นนโยบายอันแยบยลในการประชาสัมพันธ์เมืองฮอยอัน ทำให้ชาวเมืองเกิดความภาคภูมิใจ และสำนึกรักบ้านเกิด และในท้ายที่สุดก็คือการสร้างเรื่องราวต่างๆ (Thematic interpretation) ให้ดูน่าสนใจ ให้เมืองฮอยอันนี้มี “ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น” ก่อนที่จะนำเสนอให้อยู่ในรายชื่อมรดกโลกขององค์การยูเนสโกต่อไป ยุทธศาสตร์เช่นนี้มีผลดีต่อการท่องเที่ยวเป็นอย่างดี (Danang publishing house, n.y.)

สรุปท้ายบท

ด้วยลักษณะที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ที่ดีของเมืองฮอยอัน ทำให้ตั้งแต่ศตวรรษที่ 2 เป็นต้นมา ฮอยอันกลายเป็นเมืองที่มีอิทธิพลทางการค้าในเวียดนามมากที่สุดในฐานะเป็นเมืองท่าที่ติดต่อกับต่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นชาวตะวันตก หรือชาวตะวันออก แต่ก็มีสถานการณ์ทางสงครามเพื่อที่จะแย่งชิงการปกครองเมืองนี้อยู่เสมอ ดังนั้นไม่ว่าคนกลุ่มไหนเข้ามาปกครอง ก็จะนำอารยธรรมของตัวเองมาเผยแพร่ในเมืองนี้ด้วย ดังนั้นฮอยอันจึงไม่ใช่แค่เมืองท่าในแลกเปลี่ยนสินค้า แต่ยังมี การแลกเปลี่ยนทางวิถีชีวิต ศิลปะ ศาสนา และภาษาอีกด้วย โดยเฉพาะจากชาวจีนและฝรั่งเศสที่มีอิทธิพลต่อเมืองฮอยอันเป็นอย่างมาก จนกระทั่งศตวรรษที่ 18 แม่น้ำ ทูโบน เริ่มตื้นเขินขึ้นเนื่องจากตะกอน จนเรือใหญ่ไม่สามารถเข้ามาได้ เมืองท่าดานังจึงถูกสร้างขึ้นแทนที่จนถึงทุกวันนี้

ใน ค.ศ.1940 ช่วงสงครามโลกครั้งที่สอง เมืองฮอยอันได้เปลี่ยนไปจากเมืองท่าพาณิชย์มาเป็นศูนย์กลางปัญญาชน เป็นสถานที่เผยแพร่อุดมการณ์ชาตินิยม และเป็นที่ยอมรับกำลังสำหรับการปฏิบัติ และปลดแอกเวียดนามจากกองทัพต่างชาติ และในวันที่ 22 กรกฎาคม ค.ศ.1998 หนึ่งปีก่อนที่จะได้รับการประกาศให้เป็นมรดกโลกจากองค์การยูเนสโก รัฐบาลกลางเวียดนามได้ประกาศยกย่องเมืองฮอยอันเป็น “เมืองแห่งวีรบุรุษกองทัพประชาชน” เป็นการสร้างเรื่องราวให้ดูน่าสนใจทำให้เมืองฮอยอันนี้มี “ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น” ก่อนที่จะนำเสนอให้อยู่ในรายชื่อขององค์การยูเนสโกเพื่อเป็นเมืองมรดกโลก ซึ่งจะกล่าวรายละเอียดในหัวข้อที่ 3 ต่อไป

3. เมืองฮอยอันกับการเป็นมรดกโลก

ฮอยอันได้รับขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกจากองค์การ UNESCO ในชื่อเมืองโบราณฮอยอัน (Hoi An Ancient Town) ในการประชุมคณะกรรมการมรดกโลกสมัยสามัญครั้งที่ 23 เมื่อ ค.ศ. 1999 ที่เมืองมาร์ราเกช ประเทศโมร็อกโก เนื่องด้วยในฐานะเป็นตัวอย่างของเมืองท่าค้าขายในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในสมัยคริสต์ศตวรรษที่ 15-19 ที่มีการผสมผสานศิลปะและสถาปัตยกรรมทั้งของท้องถิ่นและของต่างชาติไว้ได้อย่างมีเอกลักษณ์ และอาคารต่าง ๆ ภายในเมืองได้รับการอนุรักษ์ให้อยู่ในสภาพเดิมไว้ได้เป็นอย่างดี แม้ว่าจะผ่านอุทกภัยและสงครามต่าง ๆ ในช่วงกว่า 400 ปีที่ผ่านมา ในหัวข้อนี้จะอธิบายให้เห็นถึงหลักเกณฑ์การคัดเลือกเมืองมรดกโลก เพื่อสร้างพื้นฐานความเข้าใจก่อนอธิบายความเป็นเมืองมรดกโลกของฮอยอัน

3.1 หลักเกณฑ์ในการพิจารณาการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก

จากเว็บไซต์ขององค์การยูเนสโก (www.unescobkk.org, 2548) ได้กล่าวถึงหลักเกณฑ์ในการพิจารณายกย่องเมืองหนึ่งให้เป็นมรดกโลกตามเงื่อนไขการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก เมื่อนั้นจะต้องได้รับการพิจารณาจากคณะกรรมการที่แต่งตั้งจากองค์การ UNESCO ต้องอาศัยหลักการและเงื่อนไขตามกระบวนการพิจารณาโดยอาศัยพื้นฐานจากเงื่อนไขอนุสัญญาว่าด้วยการปกป้องและคุ้มครอง มรดกโลกทางด้านวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม โดยพื้นฐานหลักเกณฑ์ของการเป็นมรดกโลก ได้แก่

ประการที่หนึ่ง มรดกทางวัฒนธรรมหรือเมืองนั้นมีความเก่าแก่จริงและเป็นของแท้ เป็นสิ่งที่มีมาตั้งแต่อดีต ไม่ใช่ของที่เพิ่งทำขึ้นใหม่ เพราะการสร้างใหม่เลียนแบบของเก่า แม้จะทำได้เหมือนของเก่าแต่คุณค่าของสิ่งเก่าแก่จริงๆ ต้องผ่านกาลเวลาที่ยาวนาน และเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์หลายอย่างในประวัติศาสตร์ สวนอาคารหรือเมืองที่สร้างใหม่ไม่มีมิติของกาลเวลามาผูกพันจึงไม่ใช่ของแท้

ประการที่สอง มรดกนั้นไม่ว่าจะเป็นอาคารบ้านเรือน เมือง ย่าน หรือธรรมชาติที่สวยงาม จะต้องมีความโดดเด่น ในเรื่องของคุณค่าความงาม ความมีเอกลักษณ์ที่ไม่ซ้ำแบบใคร หรือมีเพียงหนึ่งเดียวในโลก

ประการที่สาม มรดกโลกทางวัฒนธรรมเหล่านั้นมีค่าเชิงประวัติศาสตร์ สถาปัตยกรรม และศิลปกรรมอย่างไร มีความหมายต่อประชาชนผู้อาศัยในเมืองนั้น ๆ เพียงใด เพราะหากสร้างประวัติศาสตร์อันเจ็บปวดให้แก่ผู้อยู่อาศัยในปัจจุบัน แล้วสถานที่นั้นได้รับการขึ้น ทะเบียนเป็นมรดกโลก สถานที่นั้นก็คงยากที่จะมีความยั่งยืน เพราะอาจถูกทำลายลงไปเมื่อไรก็ได้ การเชิดชูอาคารที่สร้างประวัติศาสตร์ อันขมขื่นมีแต่จะสร้างความขัดแย้งให้เกิดขึ้นในสังคม

ประการที่สี่ การเก็บรักษามรดกโลกทางวัฒนธรรมเมืองนั้น ต้องเป็นไปเพื่อการอนุรักษ์ไว้ในสังคมนั้นๆ และคนรุ่นหลังและรัฐบาลต้องมีความตั้งใจจริงในการที่จะจัดสรรงบประมาณ จัดตั้ง ระบบการบริหาร และแก้ไขกฎระเบียบทางกฎหมายต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การอนุรักษ์มรดกนั้นอย่างแท้จริง สาเหตุที่มีเงื่อนไขข้อนี้ เพราะบางประเทศต้องการให้ได้รับการขึ้นทะเบียนมรดกโลก มิใช่ เพราะเห็นคุณค่าของการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม แต่เพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเป็นหลัก ซึ่งหากเอาการท่องเที่ยวเป็นตัวตั้ง โดยไม่คำนึงถึงหลักความสำคัญของการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมและ ธรรมชาติเป็นที่ตั้งแล้ว ในที่สุดจะทำให้แนวทางการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมทั้งที่จับต้องได้ และจับต้องไม่ได้จะเกิดการผิดเพี้ยนไปจากความหมายและรูป

แบบเดิม เพราะจะมีการนำเสนอกิจกรรมหรือเทศกาลใหม่ ๆ ขึ้นมา ซึ่งจะทำให้ในที่สุดแล้วแตกต่างไปจากรากเหง้าเดิมของสังคมนั้นอย่างสิ้นเชิง

ประการที่ห้า ที่ต้องคำนึงถึงคือการมีส่วนร่วมของประชาชน เพราะประชาชนหรือ ชาวเมืองคือผู้ทำการอนุรักษ์เมืองสามารถเป็นไปได้อย่างยิ่งย่น การมีส่วนร่วมนี้ต้องเกิดจาก ความเข้าใจถึงความสำคัญในการเก็บรักษามรดกทางวัฒนธรรมของเมือง ชาวเมืองต้องพอใจที่จะสืบทอดชีวิตแบบเดิมที่เคยปฏิบัติกันมาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ ซึ่งอาจจะทำให้ถูกกลืนหรือลิดรอนสิทธิที่จะพัฒนา ด้วยแนวทางสมัยใหม่ เช่น ห้ามสร้างอาคารสูงในเขตเมืองเก่า หรือห้ามสร้างอาคารสมัยใหม่แทนที่อาคารแบบดั้งเดิม ห้ามใช้วัสดุสมัยใหม่ซ่อมแซมอาคารแบบเก่า คนท้องถิ่นต้องสืบทอดการแต่งกาย วิถีชีวิตและวัฒนธรรมในย่านเมืองเก่า เช่นเดียวกับวิถีชีวิตในอดีตให้มากที่สุด ความเปลี่ยนแปลงในยุคหลังต้องสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและวิถีชีวิตดั้งเดิมมากที่สุด หากประชาชนเห็นพ้องต้องกัน ที่จะดำรงไว้ซึ่งวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมและพร้อมใจกันที่จะอยู่ภายใต้เงื่อนไขที่กำหนดขึ้นมาใหม่ ก็จะเป็นน้ำหนักให้กรรมการจาก UNESCO พิจารณาขึ้นทะเบียนให้เมืองนั้นเป็นเมืองมรดกโลก

3.2 ประเภทของแหล่งมรดกโลก

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (2557 : 14-17) จัดทำหนังสือ “อนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองมรดกโลกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติ” ได้นิยามความเป็นมรดกโลกโดยรวมไว้ว่า “มรดกโลกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติ หมายถึงส่วนหนึ่งส่วนใดของวัฒนธรรมและของธรรมชาติที่มีคุณลักษณะพิเศษ ที่โดดเด่นอันมีคุณค่าในระดับสากลและมีความสำคัญต่อมนุษยชาติทั้งมวล ในโลก โดยความเสื่อมโทรมหรือความสูญหายของสิ่งต่างๆ เหล่านี้ เสมือนหนึ่ง ว่าเป็นความสูญเสียของมรดกของมนุษยชาติโดยรวม

นิยามที่ได้สรุปไว้ข้างต้นจะเห็นว่า มรดกโลกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติ ถือเป็นมรดกโลกสำหรับมวลมนุษยชาติโดยรวมควรจะต้อง มีการกำหนดมาตรการเฉพาะเพื่อการปกป้องคุ้มครองให้มรดกโลกดังกล่าว สามารถดำรงอยู่ได้อย่างยั่งยืนต่อไป โดยอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองมรดกโลก ทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติได้กำหนดคุณลักษณะของสิ่งต่างๆ ที่ถือว่าเป็น มรดกโลกแยกตามประเภทในมาตราที่ 1 และ 2 ในหมวดที่ 1 นิยามของมรดกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติดังนี้

3.2.1 มรดกทางวัฒนธรรม

มาตรา 1 ตามวัตถุประสงค์แห่งอนุสัญญา “มรดกทางวัฒนธรรม” ครอบคลุมสิ่งต่างๆ ดังนี้ ก. อนุสรณ์สถาน (Monumentes) ผลงานทางสถาปัตยกรรม ผลงานทางประติมากรรมหรือจิตรกรรม ข. กลุ่มอาคาร (Groups of Buildings) กลุ่มอาคารที่แยกจากกันหรือเชื่อมต่อกันโดยลักษณะทางสถาปัตยกรรม ค. แหล่ง (Sites) หมายถึง ผลงานที่เกิดจากมนุษย์ หรือผลงานที่เกิดจาก มนุษย์และธรรมชาติ

3.2.2 มรดกทางธรรมชาติ

มาตรา 2 ตามวัตถุประสงค์แห่งอนุสัญญา “มรดกทางธรรมชาติ” ครอบคลุมสิ่งต่างๆ ดังนี้ 1. สภาพทางธรรมชาติ ลักษณะทางกายภาพและทางชีวภาพ หรือ กลุ่มของสภาพธรรมชาติดังกล่าวซึ่งมีคุณค่าโดดเด่นในระดับสากลในมิติทาง สุนทรียศาสตร์ หรือ วิทยาศาสตร์ หรือ วิทยาศาสตร์ 2. แหล่งธรรมชาติบริเวณที่มีขอบเขตอย่างชัดเจนที่มีคุณค่าโดดเด่นในระดับสากลในมิติทางวิทยาศาสตร์ การอนุรักษ์ หรือความงดงาม ตามธรรมชาติ 3.สภาพ

ทางธรณีวิทยาและภูมิประเทศ : บริเวณที่มีขอบเขตอย่าง ชัดเจน ที่เป็นถิ่นที่อยู่ของสายพันธุ์สัตว์และพืชที่กำลังได้รับการคุกคาม ซึ่งมีคุณค่าโดดเด่นในระดับสากลในมิติทางวิทยาศาสตร์ หรือการอนุรักษ์ (องค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ, 2552)

ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่า ทั้งมรดกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติ นั้น จะต้อง “ มีคุณค่าโดดเด่นในระดับสากล ” โดยมีการจัดตั้งคณะกรรมการพิจารณาตัดสินบนเกณฑ์กำหนด 10 ข้อ ซึ่งหากแหล่งที่เสนอเพื่อขอรับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกนั้น มีคุณลักษณะที่สอดคล้องกับข้อหนึ่งข้อใด หรือหลายข้อแล้ว จะได้รับการพิจารณาประกาศให้เป็นมรดกโลกโดยเกณฑ์การพิจารณาทั้ง 10 ข้อ จะแยกพิจารณาระหว่างมรดกโลกทางวัฒนธรรมและมรดกโลกทางธรรมชาติ โดย 6 ข้อแรก เป็นเกณฑ์สำหรับการพิจารณามรดกทางวัฒนธรรม (ข้อ i.-vi.) และ 4 ข้อสุดท้าย เป็นเกณฑ์สำหรับการพิจารณามรดกทางธรรมชาติ (ข้อ vii.-x.) (UNESCO World Heritage Centre, 1992-2013) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

- i. เป็นผลงานชิ้นเอกที่จัดทำขึ้นด้วยการสร้างสรรค์อันชาญฉลาด
- ii. เป็นสิ่งที่มีอิทธิพลยิ่ง ผลักดันให้เกิดการพัฒนาสืบต่อมาในด้านการออกแบบทางสถาปัตยกรรม อนุสรณ์สถาน ประติมากรรม สวน และภูมิทัศน์ ตลอดจนการพัฒนาศิลปกรรมที่เกี่ยวข้อง หรือการพัฒนาการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์ ซึ่งได้เกิดขึ้นในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง หรือบนพื้นที่ใดๆ ของโลกซึ่งทรงไว้ซึ่งวัฒนธรรม
- iii. เป็นพยานหลักฐานที่ยอดเยี่ยม หรือหาที่เสมอเหมือนไม่ได้ ที่แสดงถึงขนบธรรมเนียมประเพณีหรืออารยธรรมที่ยังคงเหลืออยู่ หรือได้สูญหายไปแล้ว
- iv. เป็นตัวอย่างที่โดดเด่นของชนิดอาคาร ผลงานที่เกิดขึ้นทั้งหมดทางสถาปัตยกรรมหรือเทคโนโลยี หรือภูมิทัศน์ที่แสดงถึงขั้นตอนสำคัญขั้นตอนหนึ่ง (หรือมากกว่า) ในประวัติศาสตร์มนุษย์
- v. เป็นตัวอย่างที่โดดเด่นของการตั้งถิ่นฐานแบบประเพณีนิยมของมนุษย์การใช้ประโยชน์ที่ดินหรือการใช้ประโยชน์ท้องทะเล ซึ่งเป็นตัวแทนของวัฒนธรรมใดวัฒนธรรมหนึ่ง (หรือมากกว่า) หรือการปฏิสัมพันธ์ของมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะเมื่อถูกคุกคามภายใต้ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงที่ไม่สามารถย้อนกลับได้
- vi. มีความสัมพันธ์โดยตรงหรือเห็นได้ชัดเจนเกี่ยวกับเหตุการณ์ หรือขนบประเพณีที่ยังคงอยู่กับแนวคิดหรือกับความเชื่อเกี่ยวกับงานศิลปะและวรรณกรรม ที่มีความสำคัญโดดเด่นเป็นสากล (หลักเกณฑ์ข้อนี้ จะต้องใช้โดยเชื่อมโยงกับหลักเกณฑ์ในข้ออื่นๆข้างต้น
- vii. ประกอบด้วยปรากฏการณ์ทางธรรมชาติชั้นเยี่ยม หรือพื้นที่ซึ่งมีความงามทางธรรมชาติที่ยอดเยี่ยมและมีความสำคัญทางสุนทรียะ
- viii. เป็นตัวอย่างที่โดดเด่นที่เป็นตัวแทนขั้นตอนสำคัญของประวัติของโลก รวมถึงร่องรอยบันทึกของชีวิต มีขบวนการความเป็นไปทางธรณีวิทยาในการก่อตัวของแผ่นดินที่สำคัญ หรือมีความสำคัญด้านสภาพทางธรณีหรือสภาพทางภูมิศาสตร์

ix. เป็นตัวอย่างที่โดดเด่นที่สะท้อนถึงขบวนการสำคัญที่ดำเนินอยู่ทางนิเวศวิทยาและชีววิทยา ในการวิวัฒนาการและการพัฒนาของระบบนิเวศบนบกในแหล่งน้ำจืดชายฝั่งและท้องทะเล และสังคมพืชและสัตว์

x. บรรจुไว้ซึ่งถิ่นที่อาศัยทางธรรมชาติที่มีความสำคัญและนัยสำคัญในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพในถิ่นที่อาศัยรวมถึงที่บรรจुไว้ซึ่งชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคามอย่างหนักที่มีคุณค่าโดดเด่นเป็นสากลในแนวคิดทางวิทยาศาสตร์หรือการอนุรักษ์

ทั้งนี้ในเอกสารยังได้ระบุด้วยว่า “เพื่อให้เชื่อว่ามีคุณค่าโดดเด่นในระดับสากล แหล่งต้องเป็นไปตามเงื่อนไขของความสมบูรณ์ หรือตามความเป็นของแท้ และต้องมีระบบคุ้มครองและการจัดการอย่างเพียงพอสำหรับปกป้องแหล่งนั้น ๆ”

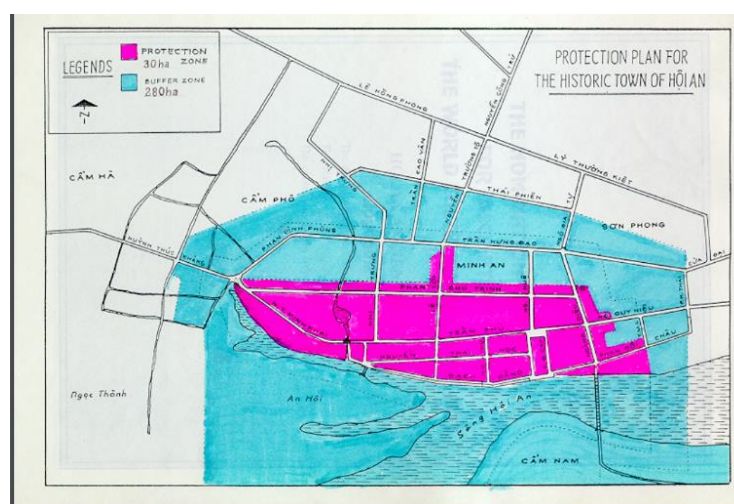
3.3 เมืองฮอยอันกับการเป็นเมืองมรดกโลก

ฮอยอันมีคุณสมบัติตรงตามข้อกำหนดและหลักเกณฑ์ในการพิจารณามรดกโลก เนื่องด้วยในฐานะเป็นตัวอย่างของเมืองท่าค้าขายในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในบัญชีกลุ่มอาคาร ได้แก่ข้อ 2 และ ข้อ 5 ดังนี้

1. เป็นสิ่งที่มีอิทธิพลยิ่ง ผลักดันให้เกิดการพัฒนาสืบต่อมาในด้านการออกแบบทางสถาปัตยกรรม อนุสรณ์สถาน ประติมากรรม สวน และภูมิทัศน์ ตลอดจนการพัฒนาศิลปกรรมที่เกี่ยวข้อง หรือการพัฒนาการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์ ซึ่งได้เกิดขึ้นในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง หรือบนพื้นที่ใดๆ ของโลกซึ่งทรงไว้ซึ่งวัฒนธรรม

2. เป็นตัวอย่างที่โดดเด่นของการตั้งถิ่นฐานแบบประเพณีนิยมของมนุษย์การใช้ประโยชน์ที่ดินหรือการใช้ประโยชน์ท้องทะเล ซึ่งเป็นตัวแทนของวัฒนธรรมใดวัฒนธรรมหนึ่ง (หรือมากกว่า) หรือการปฏิสัมพันธ์ของมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะเมื่อถูกคุกคามภายใต้ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงที่ไม่สามารถย้อนกลับได้

3.4 เมืองฮอยอันภายหลังจากการเป็นเมืองมรดกโลก

ภาพที่ 1 แผนที่เมืองฮอยอัน

ที่มา <http://whc.unesco.org/en/documents/104795>

องค์การยูเนสโกประกาศรับรองฮอยอันเมืองเก่าพื้นที่ประมาณ 187 ไร่เป็นมรดกโลก และมีพื้นที่กันชนอีกประมาณ 1,745 ไร่ บนฝั่งแม่น้ำทูโบน โดยเมืองฮอยอันถูกแบ่งเป็นสองเขตตามความสำคัญดังต่อไปนี้

เขตที่ 1 เขตป้องกันไม่ให้เกิดการรบกวน ในเขตนี้จะประกอบไปด้วยสิ่งก่อสร้างทางสถาปัตยกรรมอาคาร บ้านเรือนในเขตเมืองเก่าทั้งหมด ซึ่งจะต้องปกป้องดูแลให้มีสภาพเหมือนเดิม

เขตที่ 2 เขตสิ่งแวดล้อมทางนิเวศ ในเขตนี้จะประกอบไปด้วยพื้นที่ที่อยู่รอบเขต 1 อาจมีสิ่งก่อสร้างใหม่เกิดขึ้นได้ แต่ต้องไม่กระทบต่อโครงสร้างทางสถาปัตยกรรมเดิม ต้องไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมทางนิเวศ ในเขตที่ 2 นี้ ได้แบ่งย่อยออกเป็น เขต 2A (เขตคุ้มครองดูแลทิวทัศน์และสภาพแวดล้อมทางระบบนิเวศน์) และเขต 2B (เป็นเขตจำกัดที่อยู่บริเวณนอกออกไป) เพื่อสะดวกต่อการควบคุมและอนุรักษ์เมือง

ทางราชการเมืองฮอยอันมีการออกกฎระเบียบและข้อบังคับว่าด้วยการอนุรักษ์ ห้ามมิให้มีการต่อเติมอาคารหรือมีส่วนของแผงสินค้าและป้ายขนาดใหญ่ยื่นออกมา ซึ่งเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่ทำให้มุมมองของเมืองดูดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังมีแผนในการสำรวจตรวจตราการต่อเติมและการซ่อมแซมใหม่อีกด้วย ซึ่งชาวเมืองฮอยอันได้ร่วมมือกับรัฐในการอนุรักษ์อาคารโบราณ ที่ยังคงมีการใช้ประโยชน์เหล่านี้ รวมไปถึงอาคารพิพิธภัณฑสถาน เจดีย์ ศาลเจ้า สุสาน และวัดต่าง ๆ โดยรัฐมีมาตรการในการควบคุมคือ ห้ามเปลี่ยนแปลงสภาพเดิม หากเกิดการชำรุด หรือหากจะต้องมีการปรับปรุงซ่อมแซมอาคาร รัฐจะส่งเจ้าหน้าที่มาให้คำแนะนำการบูรณะซ่อมแซม และในกรณีที่มีการขยายครอบครัวยุคใหม่ รัฐจะจัดหาที่อยู่ให้ใหม่ นอกจากนี้ผู้ครอบครองโบราณสถานสามารถเก็บค่าเช่าชมได้ เพื่อใช้ค่าเช่าชมในการบำรุงรักษาโบราณสถานนั้น ๆ สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งคือการมอบรางวัลอนุรักษ์ โดยมีการมอบรางวัลแก่ผู้อยู่อาศัยในอาคารที่มีผลงานในการบูรณปฏิสังขรณ์และอนุรักษ์อาคารที่อยู่อาศัยที่ยอดเยี่ยม

ทั้งนี้กฎระเบียบต่าง ๆ ครอบคลุมทัศนียภาพทั้งหมดในบริเวณเมืองเก่ารวมถึงที่ว่างความสูงของอาคารโครงสร้างพื้นฐาน รูปแบบสถาปัตยกรรมการออกแบบสีสันทิวทัศน์และพื้นที่ว่างสาธารณะ หรือแม้แต่บริเวณสวนภายในบ้านเรือนก็ต้องได้รับการอนุรักษ์ให้เป็นแบบดั้งเดิม

3.5 สถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญ

สถานที่ท่องเที่ยวในเมืองมรดกโลกฮอยอันมีอยู่มากมาย เช่น

3.5.1 สะพานญี่ปุ่น (Japanese Covered Bridge)

ภาพที่ 2 สะพานญี่ปุ่น

ที่มา www.travelblog.org

สะพานนี้เป็นสัญลักษณ์อย่างหนึ่งของเมืองฮอยอัน ได้รับการก่อสร้างโดยชุมชนชาวญี่ปุ่นเมื่อ 400 กว่าปีที่แล้ว สะพานมีรูปทรงโค้งและหลังคามุงกระเบื้องสีเขียวและเหลืองเป็นคลื่น ตรงกลางสะพานมีเจดีย์ทรงจัตุรัสที่สร้างอุทิศให้แก่ตึกเดและตรันหวิ ทางเดินข้ามสะพานด้านซ้ายมือจะมีรูปปั้นสุนัขกำลังนั่ง และเมื่อเดินข้ามไปอีกฝั่งก็จะมีรูปปั้นลิง เป็นสิ่งที่ช่างสมัยก่อนแสดงให้เห็นถึงระยะเวลาในการก่อสร้างสะพานแห่งนี้ เมื่อข้ามสะพานมายังอีกฟากหนึ่งของเมือง จะพบเห็นบ้านเรือนเก่าสไตล์ญี่ปุ่นแท้ ๆ ตลอดจนร้านสไตล์อาร์ตแกลอรี ริมนถนนคนเดินสองฟากฝั่งถนน ส่วนถนนอีกเส้นคือ เหวียนทิมิงห์ไค มีบ้านเก่าอีกหลังที่น่าสนใจเช่นกัน คือ บ้านเลขที่ 7 เป็นบ้านชาวจีนที่ย้ายถิ่นฐานมาตั้งรกรากบนผืนแผ่นดินเวียดนามเมื่อครั้งขบวนเรือสำเภาเข้ามาค้าขายในเมืองท่าแห่งนี้ เอกลักษณ์ของบ้านไม้เก่าในฮอยอันคือ ส่วนหน้าบ้านจะอยู่ติดกับถนนอีกสายหนึ่งและหลังบ้านจะอยู่ติดกับถนนอีกสายหนึ่ง บริเวณหลังบ้านจะยาวมาก ภายในตกแต่งด้วยไม้แกะสลักงดงาม และหน้าบ้านจะดัดแปลงมาเป็นร้านค้าขายของที่ระลึกสำหรับนักท่องเที่ยว

3.5.2. สมาคมฟุกเกียน (Phouc Kien Assembly Hall)

ภาพที่ 3 สมาคมฟุกเกียน

ที่มา www.thekitchenpaper.com

สมาคมฟุกเกี้ยนสร้างขึ้นในปี พ.ศ. 2335 ถือเป็นสมาคมชาวจีนที่ใหญ่และเก่าแก่ที่สุดของเมืองฮอยอัน เพราะเป็นศูนย์รวมของชาวจีนที่อพยพเข้ามาในช่วงปี พ.ศ.2388-2428 จะเห็นได้จากบ้านเก่าแก่ประจำตระกูลกว่า 20 หลัง ตลอดจนถึงที่นี่ใช้สำหรับเป็นที่พบปะของคนหลายรุ่นที่อพยพมาจากฟุกเกี้ยนที่มีเชื้อเดียวกัน และยังใช้เป็นี่ระลึกถึงถิ่นกำเนิดและบูชาบรรพบุรุษของตน

3.5.3 บ้านเลขที่ 101 (Old House No.101)

ภาพที่ 4 บ้านเลขที่ 101

ที่มา <http://www.9aooddytravel.com/travel/tour-vietnam/attachment/9-old-house-of-tan-ky/>

บ้านเลขที่101 เป็นบ้านของจีนในตระกูล Tan Ky นับเป็นบ้านไม้ที่เก่าแก่และสวยงามที่สุดของเมืองฮอยอัน สร้างขึ้นมาเมื่อ 75 ปีที่แล้ว และอยู่กันมา 5ชั่วอายุคน ภายในแบ่งเป็นสัดส่วนอย่างลงตัว ตั้งแต่ห้องสมุดสมัยก่อน ห้องรับแขก และห้องครัว

3.5.4 พิพิธภัณฑ์เซรามิก (Museum of Trading Ceramics)

ภาพที่ 5 พิพิธภัณฑ์เซรามิก

ที่มา <http://ttnotes.com/museum-of-trading-ceramics.html>

พิพิธภัณฑน์ตั้งอยู่บนถนนสายตรันฟู สร้างจากไม้เนื้อแข็งที่มีอายุเก่าแก่กว่า 80 ปี โดยบรรพบุรุษดั้งเดิมเป็นชาวจีนฟุกเกี้ยนที่เข้ามาติดต่อซื้อขายยาสมุนไพร และไม่ได้กลับไปยังถิ่นฐานเดิม ปัจจุบันจึงตัดแปลงบ้านไม้เก่าแก่หลังนี้ให้เป็นพิพิธภัณฑน์เซรามิกที่จัดแสดงโบราณวัตถุเอาไว้อย่างเป็นหมวดหมู่ตั้งแต่ ถ้วย ชาม เครื่องใช้ไม้สอยสมัยโบราณ รวมทั้งชามสังคโลกของไทย นอกจากนี้จะได้ชมถ้วยชามเซรามิกเก่าแก่แล้ว จากบริเวณระเบียงบ้านชั้น 2 คุณยังสามารถมองลงมายังถนนหน้าบ้าน เพื่อชมเมืองฮอยอันในมุมสูงได้อีกด้วย

3.6 เทศกาลและงานกิจกรรมต่าง ๆ ในฮอยอัน

เทศกาลและการเฉลิมฉลองนับเป็นจุดเด่นสำคัญอย่างหนึ่งของหลาย ๆ ประเทศ เป็นสิ่งที่แสดงออกถึงวัฒนธรรมที่จะช่วยจำแนกความแตกต่างและบ่งบอกถึงค่านิยมและความสนใจของคนในแต่ละท้องถิ่นเมืองนั้น ๆ เมืองฮอยอันก็เช่นเดียวกัน

เมืองชายฝั่งแห่งนี้มีประเพณีและวัฒนธรรมที่ฝังรากลึกมายาวนาน งานเทศกาลและงานเฉลิมฉลองที่จัดขึ้นในเมืองฮอยอันจึงมีความพิเศษและมีลักษณะเฉพาะตัว ที่นักท่องเที่ยวจะได้ดูชั้บรับเอาวัฒนธรรมจากงานเทศกาลเฉลิมฉลองเท่านั้น และยังได้รับโอกาสพิเศษในการเรียนรู้ถึงศิลปะพื้นบ้านและงานฝีมือ รวมถึงได้สัมผัสกับดนตรีพื้นเมืองและการเต้นรำตามแบบประเพณีดั้งเดิมอีกด้วย ตัวอย่างเทศกาลและงานเฉลิมฉลองที่จัดขึ้นในฮอยอัน เช่น

3.6.1 เทศกาลเฉลิมฉลองปีใหม่ (Lunar New Year)

ภาพที่ 6 เทศกาลเฉลิมฉลองปีใหม่

ที่มา <https://www.atsiamtour.com/gallery/118>

เทศกาลเฉลิมฉลองปีใหม่ถือได้ว่าเป็นงานที่มีความยิ่งใหญ่ งานนี้ถือเป็นงานปีใหม่ของเวียดนามนิยมเรียกกันว่างานเต็ต (Tet) ซึ่งเมื่อแปลความหมายออกมาแล้วแปลว่าเช้าแรกของวันปีใหม่ จะมีขึ้นในเช้าแรกของเดือนตามจันทรคติซึ่งปฏิทินประเพณีของชาวเวียดนาม ได้ยึดถือตามแบบจันทรคติไม่เหมือนกับทางตะวันตก เทศกาลจะเริ่มต้นขึ้น 1 สัปดาห์ก่อนจะมีวันขึ้นปีใหม่ ตามจันทรคติ คือ ระหว่างปลายเดือนมกราคมถึงต้นเดือนกุมภาพันธ์ ในวันขึ้น 15 ค่ำ ของวันที่ดวงอาทิตย์อยู่ไกลเส้นศูนย์สูตรมากที่สุดในฤดูหนาว กับวันที่กลางวันยาวเท่ากับกลางคืนในฤดูใบไม้ผลิ เทศกาลนี้เป็นการเฉลิมฉลอง ในภาพรวมทั้งหมดของความเชื่อใน

เทพเจ้าลัทธิเต๋า ขงจื้อ และศาสนาพุทธ รวมถึงการเคารพบรรพบุรุษ การเตรียมงานก่อนเทศกาลแต่เดิมมีการใช้จ่ายอย่างมหาศาลไปกับอาหารเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายการตกแต่งและที่สำคัญคือดอกไม้งานนี้จะมีระยะเวลาอยู่ระหว่าง 7 วันหรืออาจจะ 3 วันเป็นวันหยุดอย่างเป็นทางการ ในงานเฉลิมฉลองนี้การแต่งกายของผู้คนจะเต็มไปด้วยสีสัน มีกิจกรรมการแสดงออกทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย หนึ่งในการแสดงที่มีความโด่งดังคือ การแสดงของสัตว์ชั้นสูงการฟ้อนมังกร อีกทั้งยังมีการแสดงศิลปวัฒนธรรมของเวียดนามและงานฝีมือต่าง ๆ รวมถึงการทำความสะอาดศาลเจ้าและเจดีย์ภายในเมือง และในตอนค่ำคืนก็จะมีจุดดอกไม้ไฟมีการตีกลองและตีฆ้องเพื่อป้องกันปีศาจด้วย

3.6.2 เทศกาลโคมไฟฮอยอัน (Full Moon Lantern Festival)

ภาพที่ 7 เทศกาลโคมไฟฮอยอัน

ที่มา <https://travel.mthai.com/blog/151476.html>

เทศกาลนี้จัดขึ้นในทุกคืนพระจันทร์เต็มดวง (ขึ้น 15 ค่ำ) โดยทั้งเมืองจะพร้อมกันปิดไฟ โดยใช้เพียงแสงสว่างจากโคมไฟหลากหลายสีสันเท่านั้น จึงทำให้บรรยากาศมีความโรแมนติกสวยงาม นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมการแสดง การละเล่นพื้นบ้าน ตามจุดต่าง ๆ ของย่านเมืองเก่า เป็นค่ำคืนที่มีบรรยากาศคึกคักมาก

สรุปท้ายบท

ฮอยอันได้รับขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกจากองค์การ UNESCO เนื่องด้วยเป็นตัวอย่างของเมืองท่าค้าขายในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในสมัยคริสต์ศตวรรษที่ 15-19 ที่มีการผสมผสานศิลปะและสถาปัตยกรรมทั้งของท้องถิ่นและของต่างชาติไว้ได้อย่างมีเอกลักษณ์ และอาคารต่าง ๆ ภายในเมืองได้รับการอนุรักษ์ให้อยู่ในสภาพเดิมไว้ได้เป็นอย่างดี โดยมีคุณสมบัติตรงตามข้อกำหนดและหลักเกณฑ์ในการพิจารณามรดกโลกด้านวัฒนธรรมในบัญชีกลุ่มอาคาร จำนวน 2 ข้อ คือ การเป็นสิ่งที่มียุทธพลยิ่ง ผลักดันให้เกิดการพัฒนาสืบต่อมาในด้านการออกแบบทางสถาปัตยกรรม และเป็นตัวอย่างที่โดดเด่นของการตั้งถิ่นฐานแบบประเพณีนิยมของมนุษย์ ภายใต้กฎระเบียบในการบริหารจัดการอนุรักษ์สิ่งก่อสร้างต่าง ๆ โดยทางราชการจะมีการควบคุมดูแลห้ามมิให้มีการต่อเติมอาคาร เปลี่ยนแปลงโบราณสถาน เพื่อการอนุรักษ์ให้เป็นแบบดั้งเดิม

ดังนั้นความเป็นมาของประวัติศาสตร์ ความเก่าแก่ของอาคารโบราณ รวมถึงเทศกาลต่าง ๆ ของเมืองฮอยอัน จึงเป็นจุดดึงดูดสำคัญของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่ทำให้มีความเติบโตเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี

และส่งผลให้เศรษฐกิจของเมืองฮอยอันมีอัตราการเจริญเติบโตตามไปด้วย ซึ่งจะกล่าวรายละเอียดของการเจริญเติบโตทางอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจในหัวข้อที่ 4 ต่อไป

4. พัฒนาการทางเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวของเมืองฮอยอันหลังจากเป็นเมืองมรดกโลก

4.1 ฮอยอันก่อนการเป็นเมืองมรดกโลก

ในช่วงคริสตวรรษที่ 19 ก่อนการเป็นเมืองมรดกโลกของเมืองฮอยอัน แม้ว่าเมืองฮอยอันได้หมดบทบาท หน้าที่และความสำคัญในฐานะเมืองท่าทางการค้าลงแล้ว แต่ยังมีชาวฮอยอันจำนวนมากไม่น้อยที่ยังอาศัยและใช้ประโยชน์จากเมืองโบราณสถานเก่าแก่นี้อยู่ ส่งผลให้รัฐบาลเวียดนามมีนโยบายที่จะอนุรักษ์เมืองแห่งนี้ไว้ โดยมีการดำเนินงานอย่างเป็นขั้นตอนเริ่มตั้งแต่ ค.ศ. 1983 รัฐบาลเวียดนามได้มีการประกาศเป็นทางการในการจัดตั้งเมืองฮอยอันให้เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ แต่ในขณะนั้นจำนวนนักท่องเที่ยวเข้ามาในเมืองฮอยอันมีเพียง 3,410 คนเท่านั้น สถิติ (UNESCAP-UNESCO, 1991) รัฐบาลจึงดำเนินการต่อเนื่องในการสำรวจข้อมูลความรู้ทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับเมือง และการดำเนินการบูรณะอาคารบ้านเรือนในเมืองที่มีอยู่เป็นระบบ ส่งผลให้ในเดือนธันวาคม ค.ศ. 1999 องค์การยูเนสโกได้ขึ้นทะเบียนเขตเมืองเก่าของฮอยอันให้เป็นเมืองมรดกโลก

4.2 เมืองฮอยอันหลังจากเป็นเมืองมรดกโลก

การเปิดประเทศของรัฐบาล โดยเฉพาะหลังการประกาศใช้นโยบายโดยเมียม และหลังจากการเป็นเมืองมรดกโลก ทำให้อัตราการเจริญเติบโตของธุรกิจภาคการท่องเที่ยวในเมืองฮอยอันขยายตัวอย่างรวดเร็วจาก 146,519 คน ใน ค.ศ. 1998 เป็น 1,032,797 คน ใน ค.ศ. 2007 ดังตารางด้านล่าง

ตารางที่ 1 ข้อมูลจำนวนนักท่องเที่ยวตั้งแต่ ค.ศ. 1998 - 2007 ในเมืองฮอยอัน (UNESCAP-UNESCO, 2007)

ปี ค.ศ.	จำนวนนักท่องเที่ยวทั้งหมด
1998	146,519
1999	163,314
2000	199,440
2001	363,734
2002	444,567
2003	465,199
2004	596,314
2005	650,221
2006	878,780
2007	1,032,797

5 ปีต่อมา (<https://dulich.dantri.com.vn>, 2018) ตามรายงานของกระทรวงวัฒนธรรมการกีฬา และการท่องเที่ยวของจังหวัดกวางนัม (Quang Nam) ให้ข้อมูลว่า จำนวนนักท่องเที่ยวเข้ามาในเมืองฮอยอันยังคงเพิ่มสูงอย่างต่อเนื่อง โดยใน ค.ศ. 2013 มีจำนวน 1,629,725 และใน ค.ศ. 2017 มีนักท่องเที่ยว 3,309,214 คน (เพิ่มขึ้น 2 เท่า) ผลสรุปคือการเติบโตเฉลี่ยในช่วง 5 ปี ตั้งแต่ (2013-2017) ถึง 118.97% และในช่วง 9 เดือนแรกของปี 2018 จำนวนนักท่องเที่ยวเข้ามายังเมืองฮอยอันมีมากถึง 4.55 ล้านคน (เพิ่มขึ้น

76.84%) ต่อมาใน 6 เดือนแรกของปี 2019 มีผู้เข้าชมฮอยอันประมาณ 3 ล้านคนเพิ่มขึ้น 15.62% จากช่วงเวลาเดียวกัน ฮอยอันยังคงอยู่ในตำแหน่งจุดหมายปลายทางที่โดดเด่นของเวียดนามและทั่วโลก โดยจำนวนนักท่องเที่ยวที่มากที่สุดมาจากจีน เกาหลีใต้ และญี่ปุ่น

จากข้อมูลข้างต้นจะพบว่า จำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง อุตสาหกรรมการค้าบริการและการท่องเที่ยวฮอยอันมีส่วนส่วนมากกว่า 70% ของโครงสร้างเศรษฐกิจของเมือง ตั้งแต่การเป็นเมืองมรดกโลก ค.ศ. 1999 ถึงปัจจุบันอัตราการพัฒนากองเที่ยวโดยเฉลี่ยอยู่ที่ 15% - 20% โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (2013-2019) จำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้าชมเมืองฮอยอันเพิ่มขึ้นถึง 3 เท่าตัว อาจกล่าวได้ว่า เศรษฐกิจเมืองฮอยอันเจริญเติบโตจากการเป็นเมืองมรดกโลกและการท่องเที่ยว

4.3 ปัจจัยสนับสนุนที่ทำให้การท่องเที่ยวเติบโต

4.3.1 ที่ตั้งของเมือง

เมืองฮอยอันตั้งอยู่ในจังหวัดกว๋างนาม ซึ่งมีโครงสร้างพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจและมีเครือข่ายที่ดีในการเชื่อมโยงกับจังหวัดต่างๆ มีสนามบินจูลาย (Chu Lai) ซึ่งเป็นหนึ่งในสนามบินที่ใหญ่ที่สุดของภาคกลาง มีเที่ยวบินไปกรุงฮานอย และนครโฮจิมินห์ทุกวัน นอกจากนี้สนามบินนานาชาติดานังก็ห่างจากตัวเมือง Tam Ky (ตัวเมืองของจังหวัดกว๋างนาม) เพียงแค่ 70 กิโลเมตรทางทิศเหนือเท่านั้น ซึ่งสนามบินนานาชาติดานังก็มีเที่ยวบินจากประเทศญี่ปุ่น เกาหลี สิงคโปร์ มาเลเซีย และไทยในทุกๆ วันนอกจากการมีสนามบินที่ดีในจังหวัดกว๋างนามตั้งอยู่ในจุดเชื่อมโยงระหว่างทางหลวงด่วนพิเศษจังหวัดดานัง - กว่างหงาย และ ถนนเชื่อมริมทะเลของดานัง - ฮอยอัน - ชุลาอ ถนนเส้นต่างๆ เหล่านี้เชื่อมต่อเขตเศรษฐกิจภาคกลางตะวันออกกับจังหวัดต่างๆ ในเขตที่ราบสูงภาคกลาง และยังเชื่อมต่อไปยังประเทศลาวตอนเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยได้อีกด้วย นอกจากนี้จังหวัดยังมีทางรถไฟเชื่อมจังหวัดต่าง ๆ ซึ่งข้อได้เปรียบเหล่านี้ทำให้การเดินทางมาของนักท่องเที่ยวสะดวกมาก (www.thaiembassy.org/hochiminh,2019)

4.3.2 การสนับสนุนจากรัฐบาล

รัฐบาลเวียดนามได้มีนโยบายที่จะอนุรักษ์เมืองโบราณแห่งนี้ไว้และได้เริ่มต้นดำเนินการมาตั้งแต่ ค.ศ. 1983 โดยกำหนดแนวทางการดำเนินงานเป็นขั้นตอนต่าง ๆ เริ่มด้วยการศึกษาค้นคว้าวิจัยทางประวัติศาสตร์ โบราณคดี ชาติพันธุ์วิทยา ภาษาศาสตร์ ศิลปกรรม ฯลฯ ควบคู่ไปกับการศึกษาสภาพแวดล้อมของเมือง ทั้งทางด้านธรณีวิทยา อุทกวิทยาและภูมิอากาศ ที่จะช่วยในการกำหนดวิธีการอนุรักษ์การใช้ประโยชน์อาคารและการบูรณะซ่อมแซม ต่อมาใน ค.ศ. 1995 รัฐบาลเวียดนามได้จัดตั้งสมาคมส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมและสถาปัตยกรรมขึ้น เพื่อเป็นองค์กรหลักในการควบคุมดูแลการบูรณะและอนุรักษ์เมือง บ้านเรือนกว่า 450 หลัง ในส่วนของเมืองประวัติศาสตร์ฮอยอัน ได้รับการบูรณปฏิสังขรณ์และมีความเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่องเพื่อให้มีการอนุรักษ์ โดยการขับเคลื่อนของชุมชนท้องถิ่น ภายใต้การนำที่เข้มแข็งของคณะกรรมการประชาชน (People 's Committee) รวมถึงมีการออกกฎระเบียบและข้อบังคับ ว่าด้วยการอนุรักษ์โดยทางราชการเมืองฮอยอันได้ออกกฎระเบียบและข้อบังคับห้ามมิให้มีการต่อเติมอาคารหรือมีส่วนของแฝงสินค้าและป้ายขนาดใหญ่ยื่นออกมา ซึ่งเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้มุมมองของเมืองดูดียิ่งขึ้นนอกจากนี้ยังมีแผนในการสำรวจตรวจตราการต่อเติมและการซ่อมแซมใหม่ด้วย ซึ่งชาวเมืองฮอยอันได้ร่วมมือกับรัฐในการอนุรักษ์อาคารโบราณ และสิ่งนี้เองทำให้ รูปแบบของโบราณสถานไม่ผิดแผกไปจากที่เป็นอยู่หรือเคยเป็น ทำให้เมืองฮอยอันยังคงอยู่

เป็นเมืองตัวอย่างที่หายากและมีคุณค่า ในด้านรูปแบบการก่อตั้งและการพัฒนาชุมชนภายใต้ความแตกต่างกันทางวัฒนธรรมที่แพร่เข้ามาจากหลายประเทศจนถึงปัจจุบัน

4.3.3 เอกลักษณ์ของเมืองฮอยอัน

การเป็นตัวอย่างเมืองที่สำคัญตั้งแต่ยุคแห่งเป็นเมืองท่าทางการค้าระหว่างประเทศ ที่แสดงให้เห็นถึงการผสมผสานทางวัฒนธรรม ศิลปะ และสถาปัตยกรรม ของชาติตะวันตกกับท้องถิ่นเวียดนามอย่างมีเอกลักษณ์ อยู่ท่ามกลางบรรยากาศความเป็นศูนย์กลางของชุมชน ซึ่งมีมรดกโลกเพียงไม่กี่แห่งเท่านั้นที่มีผู้คนอาศัยอยู่ถือได้ว่าเป็นเมืองมรดกโลกที่มีชีวิต และการเป็นแหล่งรวมของบ้านไม้โบราณเก่าแก่ขนาดใหญ่ของเวียดนาม ยกตัวอย่างสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นเอกลักษณ์เช่น สะพานญี่ปุ่น (Japanese Covered Bridge) ที่เป็นสัญลักษณ์ของเมืองฮอยอัน ได้รับการผสมผสานจากวัฒนธรรมแบบญี่ปุ่น และ บ้านเลขที่ 101 (Old House No.101) ที่มีเสน่ห์บ้านไม้แบบโบราณและตึกเก่าสีเหลืองสวีสไตล์โคโลเนียล ที่ผสมผสานจากศิลปะแบบฝรั่งเศส อาคารเหล่านี้ได้รับการอนุรักษ์เอาไว้ให้อยู่ในสภาพเดิมไว้ได้เป็นอย่างดีดังเช่นอดีต แม้ว่าจะผ่านอุทกภัยและสงครามต่าง ๆ ในช่วงกว่า 400 ปีที่ผ่านมา ทำให้นักท่องเที่ยวจำนวนมากอยากมาสัมผัสเมืองเก่าแห่งนี้

ภาพที่ 8 บ้านไม้แบบโบราณและตึกเก่าสีเหลืองสไตล์โคโลเนียล

ที่มา <https://www.thaipost.net/main/detail/47909>

4.3.4 รางวัลในระดับนานาชาติ

ยกตัวอย่าง 4 เว็บไซต์ชื่อดัง ดังนี้

- 1) Travel + Leisure ให้ความเห็นว่า “ฮอยอันเมืองที่น่าสนใจที่สุดในโลกปี 2019 ”
- 2) TripAdvisor กล่าวว่าฮอยอันได้กลายเป็นหนึ่งใน 9 สถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับเด็กที่สุดในเอเชีย

3) Google Doodle นิตยสารการท่องเที่ยวและการพักผ่อนที่มีชื่อเสียงระดับโลก ได้รับการโหวตให้ฮอยอันเป็นหนึ่งในเมืองที่สวยงามที่สุดในเอเชีย 2019 นอกจากนี้ยังเป็นสถานที่ที่นักแสดงชั้นนำระดับโลกนักร้องคิดถึงนักแสดงต่างประเทศเลือกเป็นจุดหมายปลายทางเมื่อมาเยือนเวียดนาม

4) CNN ยกย่องฮอยอันในฐานะเมืองโบราณที่สวยงามที่สุดแห่งหนึ่งในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และด้วยการการันตีจากเว็บไซต์ต่าง ๆ นี้เอง ทำให้เมืองฮอยอันเป็นเมืองที่น่าสนใจสำหรับนักท่องเที่ยวทั่วโลก

4.4 การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของเมืองฮอยอันหลังจากเป็นเมืองมรดกโลก

เมืองมรดกโลกฮอยอันถือเป็นจุดท่องเที่ยวหลักที่สร้างรายได้เป็นอันดับต้น ๆ ของประเทศเวียดนาม ดังนั้นการท่องเที่ยวจึงเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาในด้านต่าง ๆ เนื่องจากเมืองใดก็ตามที่มีนักท่องเที่ยวเข้าไปท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก ก็ย่อมที่จะส่งผลให้เกิดแรงกระตุ้นในการพัฒนาเมือง เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว เช่น การพัฒนาการคมนาคมให้มีความสะดวกมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเดินทางระหว่างเมืองภายในประเทศเอง ไม่ว่าจะเป็นทางถนน ทางรถไฟและสายการบิน ที่เปิดให้บริการแก่นักท่องเที่ยวมากขึ้น อีกทั้งในตัวเมืองเองก็ยังมีไฟฟ้าประปาโทรศัพท์และสิ่งอำนวยความสะดวก ส่วนคนในท้องถิ่นที่มีโอกาสได้ใช้บริการก็ถือเป็นผลพลอยได้ ยกตัวอย่างหนึ่งจากการที่เมืองฮอยอันประสบปัญหาน้ำท่วมเป็นประจำทุกปี เมื่อถึงฤดูฝนทางภาครัฐก็ได้มีการซ่อมแซมปรับปรุงถนนภายในเมืองโบราณเพื่ออำนวยความสะดวกในการเดินทางแก่นักท่องเที่ยว รวมไปถึงการทำความสะดวกจากคราบโคลนซึ่งมีสาเหตุจากน้ำท่วมซ้ำอีกด้วย ซึ่งสิ่งถือเป็นผลพลอยได้แก่ชาวเมืองฮอยอันเองอีกทางหนึ่ง ดังนั้นการท่องเที่ยวถือได้ว่าเป็นสิ่งที่น่าสนใจที่นำมาซึ่งเจริญเติบโตมาสู่เมืองฮอยอัน

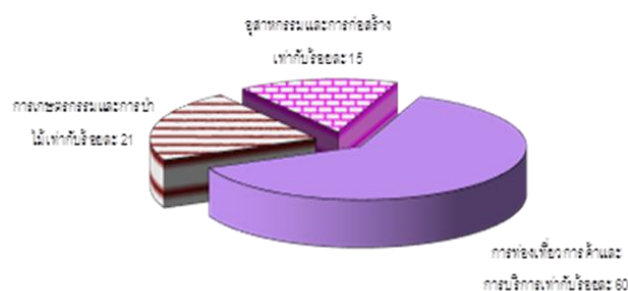
นอกจากนี้ยังทำให้ชาวเมืองเกิดการเปลี่ยนแปลงอาชีพอีกด้วย ซึ่งในอดีตนั้นเมืองฮอยอันมีพื้นที่เป็นทุ่งนาขนาดใหญ่มีแม่น้ำทะเลและทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ ชาวฮอยอันยังชีพมาจากสิ่งเหล่านี้ไม่ว่าจะเป็นเกษตรกรรมหรือการประมง แต่หลังจากเมืองฮอยอันได้เป็นเมืองมรดกโลก ค.ศ.1999 ไม่ว่าจะเป็นช่างฝีมืองานหัตถกรรม การบริการด้านการขนส่ง พนักงานโรงแรมพนักงานร้านอาหาร บริษัททัวร์ รวมไปถึงการปรับเปลี่ยนบ้านพักอาศัยของชาวเมืองที่แบ่งให้นักท่องเที่ยวเช่าเพื่อเป็นรายได้เสริม นอกจากนี้ยังมีการขายของที่ระลึกในเมืองฮอยอัน ที่มีอยู่มากมายแบบทุกถนนในเขตเมืองมรดกโลก เห็นได้โดยทั่วไปก็จะมีร้านแกเลอรี่ขายรูป และคนวาดรูปในเมืองฮอยอันส่วนใหญ่จะเป็นนักวาดมือสมัครเล่นคือวาดเองแล้วก็ขายเอง นอกจากแกเลอรี่ที่ขายภาพศิลปะแล้วงานฝีมืออีกชนิดที่เป็นเหมือนสัญลักษณ์ของเมืองฮอยอันและจะเห็นแทบทุกถนนเช่นกันคือโคมไฟ ที่ทำด้วยผ้าไหมมีรูปทรงต่าง ๆ มากมาย และมีสีให้เลือกหลากหลาย สำหรับร้านขายของที่ระลึกอื่น ๆ ส่วนใหญ่จะขายกระเป๋าซึ่งมีทั้งที่เป็นงานหัตถกรรมของเวียดนามเองและกระเป๋าที่เป็นแบบทันสมัย รวมทั้งร้านตัดเสื้อผ้าตามสั่งที่มีผ้าหลายแบบให้เลือกมากมาย และรวมถึงรองเท้าที่สามารถสั่งตัดได้ภายในวันเดียวอีกด้วย และอีกหนึ่งอาชีพที่กลายเป็นอาชีพที่สร้างรายได้ให้กับคนหนุ่มสาวรุ่นใหม่คืออาชีพการเป็นมัคคุเทศก์นั่นเอง ซึ่งมัคคุเทศก์ท่านหนึ่งได้กล่าวว่าเป็นอาชีพที่ให้ค่าตอบแทนสูงอีกทั้งยังบวกเพิ่มด้วยทิปจากลูกค้าและส่วนแบ่งจากร้านขายของ ส่งผลให้มีจำนวนมัคคุเทศก์นำเที่ยวเพิ่มขึ้นอย่างมากในเมืองฮอยอัน หรือการรับจ้างแจวเรือที่บริเวณตลาดเช้า ใกล้กับสะพานกาม นาม เรือพายเหล่านั้นไม่ได้เป็นอาชีพหลัก หากแต่มีนักท่องเที่ยวที่ปรารถนามีประสบการณ์เพิ่มเติมและจ่ายให้กับคนท้องถิ่นเหล่านั้นเป็นกรณี

พิเศษย่อมหมายถึง ความพึงพอใจของทั้งสองฝ่าย เมื่อนักท่องเที่ยวต่างชาติพึงพอใจ ก็จะเกิดความประทับใจ และประชาสัมพันธ์ให้ผู้อื่นทราบต่อไป สิ่งเหล่านี้เองทำให้การว่างงานของชาวเมืองฮอยอันลดลงและคนหนุ่มสาวกลับมาทำงานที่บ้านเกิด ส่งผลให้เศรษฐกิจภายในเมืองเติบโตขึ้น

โดยรายได้ที่มาจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี เทศบาลเมืองฮอยอันมีอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 13 ต่อปี รายได้จากอุตสาหกรรมท่องเที่ยวคิดเป็นร้อยละ 60 ของทั้งหมด ซึ่งมาจาก การขายสินค้าให้กับนักท่องเที่ยว การขายอาหารและเครื่องดื่ม รายได้จากการเช่าที่พัก การขนส่ง และการบริการอื่น ๆ

ในส่วนที่เกี่ยวกับรายได้ที่มาจากการท่องเที่ยว พบว่าการท่องเที่ยวและรายได้จากการค้าและการบริการในภาคอุตสาหกรรมสามารถนำรายได้เป็นจำนวนมากมาสู่เมืองฮอยอัน นับเป็นร้อยละ 64 ของรายได้ทั้งหมดของเทศบาลเมืองฮอยอัน ดังแผนภูมิที่ 2 จะแสดงให้เห็นสัดส่วนของรายได้ทั้งหมด

ตารางที่ 2 รายได้หลักของเทศบาลเมืองฮอยอัน ในปี ค.ศ. 2019 (UNESCAP-UNESCO, 2019)

จากจำนวนรายได้ทั้งหมดในภาคธุรกิจของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในเมืองฮอยอันนั้น รายได้มาจากการเช่าที่พักในโรงแรมประเภทต่าง ๆ สูงถึงร้อยละ 60 ของยอดรายได้ทั้งหมด ส่วนค่าอาหารและเครื่องดื่มเป็นร้อยละ 25 ในขณะที่ค่าเข้าชมสถานที่เท่ากับ ร้อยละ 5 ของยอดค่าใช้จ่ายทั้งหมด ปัจจุบันทางองค์การยูเนสโกมีนโยบายให้เก็บค่าเข้าชม เงินที่ได้จากการขายบัตรนั้นก็จะถูกนำมาจัดสรรตามอัตราส่วน ในการพัฒนาปรับปรุงและอนุรักษ์มรดกโลกเหล่านั้น จึงไม่ใช่เรื่องแปลกใจถ้าหากจะกล่าวว่าเมืองฮอยอันมีเศรษฐกิจดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพราะการท่องเที่ยวนั่นเอง

เมื่อเมืองเกิดการพัฒนา เศรษฐกิจภายในเมืองมีการเจริญเติบโต มีแรงงานเพียงพอ ก็ทำให้เป็นที่สนใจของนักลงทุนทั่วโลก เช่น การเข้ามาของ บริษัท อินเด็กซ์ ครีเอทีฟ วิลเลจ จำกัด (มหาชน) ผู้ดำเนินธุรกิจการตลาดเชิงสร้างสรรค์ครบวงจรในอาเซียน ที่ได้รับการคัดเลือกจากสำนักงานวัฒนธรรม การกีฬา และการท่องเที่ยว จังหวัดกว๋างนาม ประเทศเวียดนาม (The Department of Culture, Sports and Tourism of

Quang Nam province) ลงนามสัญญาบันทึกข้อตกลง(MOU) เพื่อพัฒนาพื้นที่เปล่าของเมือง ให้เป็นพื้นที่เศรษฐกิจท่องเที่ยวแห่งใหม่ ด้วยความคิดสร้างสรรค์ และการบริหารจัดการพื้นที่ในเมืองฮอยอัน (Hoi An) ทั้งเชิงสร้างสรรค์ ริเริ่ม พัฒนา และต่อยอดงานต่างๆ พัฒนาพื้นที่เปล่าให้เกิดมูลค่า นำไปสู่พื้นที่ทางเศรษฐกิจ และแหล่งดึงดูดนักท่องเที่ยวจากทั่วโลก

สำหรับความร่วมมือนี้ ช่วยสร้างรายได้ที่แข็งแกร่งให้แก่จังหวัดกวางนาม โดยดำเนินงานผ่านรูปแบบการสร้างสรรค์งานและกิจกรรมต่าง ๆ อาทิ งาน ฮอย อัน แลท์ เฟสติวล 2017 (Hoi An Light Festival 2017) ที่สร้างสรรค์เมืองฮอยอันให้เต็มไปด้วยสีสันแห่งความสุข จัดขึ้นระหว่างวันที่ 27 ม.ค.-5 ก.พ.2560 และงาน ฮอย อัน อินเตอร์เนชั่นแนล มาราธอน 2017 (Hoi An International Marathon 2017) จะจัดขึ้นเมื่อเดือน มิ.ย.2560 นอกจากนี้ยังมีงานอื่นๆ ที่เตรียมสร้างสรรค์ในรูปแบบเฟสติวลเพื่อโอกาสต่อไปอีกด้วย

ดังนั้นการเข้ามาของนักท่องเที่ยวและนักลงทุนทั้งหมดภายในเมืองฮอยอัน ย่อมทำให้เศรษฐกิจเกิดการเจริญเติบโตเป็นอย่างดี และสร้างรายได้จำนวนมากให้กับจังหวัดกวางนาม และประเทศเวียดนามต่อไปอีกด้วย เนื่องจากที่ตั้งของเมืองฮอยอันมีเครือข่ายการเชื่อมโยงกับจังหวัดต่าง ๆ เป็นอย่างดี เดินทางไปยังเมืองอื่น ๆ ใกล้เคียงได้อย่างง่ายดาย ทำให้หลังจากเที่ยวเมืองฮอยอันซึ่งเป็นจุดหมายหลักแล้ว แน่นอนว่านักท่องเที่ยวต้องไปที่เมืองอื่น ๆ ต่ออีกด้วย เช่น โฮจิมินห์ ดานัง เว้ หมีเซิน และดาลัด ทำให้รายได้ที่มาจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศเวียดนามเติบโตขึ้นอย่างมาก และตัวเลขล่าสุดในเดือนมกราคม 2020 นักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางมาเวียดนาม มีการประเมินที่ 1,994,125 ครั้งเพิ่มขึ้น 16.6% เมื่อเทียบกับเดือนธันวาคม 2562 และเพิ่มขึ้น 32.8% จากช่วงเดียวกันในปี 2019 (vietnamtourism.gov.v, 2020) ซึ่งกล่าวได้ว่า อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว นั้น เป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้เศรษฐกิจของเมืองและประเทศเจริญขึ้นนั่นเอง

สรุป

พัฒนาการทางเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวของเมืองฮอยอันหลังจากเป็นเมืองมรดกโลก ค.ศ. 1999 จนถึงปัจจุบัน อัตราการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยเฉลี่ยอยู่ที่ 15% - 20% โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (2013-2019) จำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นถึง 3 เท่าตัว จากข้อได้เปรียบคือที่ตั้งของเมืองมีโครงสร้างพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจและมีเครือข่ายที่ดีในการเชื่อมโยงกับจังหวัดต่าง ๆ มีการคมนาคมที่สะดวก มีการสนับสนุนที่ดีจากรัฐบาลมาตั้งแต่ ค.ศ. 1983 เป็นต้นมา ทำให้เมืองฮอยอันคงอยู่เป็นเมืองที่หายากและมีคุณค่า จนถึงปัจจุบัน มีเอกลักษณ์ที่โดดเด่นที่เรียกว่า เป็นมรดกโลกที่มีชีวิต รวมถึงได้รับรางวัลจากนานาชาติที่ทำให้เมืองฮอยอันเป็นจุดหมายหลักของนักท่องเที่ยวทั่วโลก

การกลายเป็นเมืองท่องเที่ยวของเมืองฮอยอัน ทำให้เกิดการพัฒนามือง เกิดการเปลี่ยนแปลงอาชีพของชาวเมือง เพื่อรองรับและอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว และนักลงทุนที่จะเข้ามาภายในเมือง ทำให้ชาวเมืองมีผลพลอยได้คือทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นนั่นเอง

และสุดท้ายเมื่อเมืองเกิดการพัฒนา การท่องเที่ยวเป็นที่น่าสนใจ เศรษฐกิจภายในเมืองเกิดการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง ก็เป็นจุดที่ดึงดูดการเข้ามาของนักท่องเที่ยวและนักลงทุนทั่วโลก ย่อมสร้างรายได้จำนวนมากให้กับเมือง จังหวัด และประเทศนั่นเอง ซึ่งกล่าวได้ว่าอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว นั้น เป็นสิ่งที่ทำให้เศรษฐกิจของประเทศเจริญขึ้นอีกด้วย

5. สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

บทความวิจัยเรื่อง “ฮอยอันเมืองมรดกโลกกับการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อการท่องเที่ยว” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของเมืองฮอยอันในฐานะมรดกโลก และศึกษาการพัฒนาเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวของเมืองฮอยอันหลังจากเป็นเมืองมรดกโลก โดยศึกษาจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจของเมืองฮอยอัน ประวัติความเป็นมา ข้อมูลเกี่ยวกับการเป็นมรดกโลก และการอนุรักษ์ความเป็นมรดกโลก รวมถึงเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการเติบโตของการท่องเที่ยวในเมืองฮอยอัน และวิเคราะห์การพัฒนาเศรษฐกิจในฐานะเมืองมรดกโลกของเมืองฮอยอัน

ผลการศึกษาสรุปตามวัตถุประสงค์แต่ละข้อได้ดังนี้

5.1 ประวัติความเป็นมาของเมืองฮอยอันในฐานะมรดกโลก

ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลจากหนังสือและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับประวัติของเมืองฮอยอัน โดยศึกษาเริ่มตั้งแต่มุขก่อนประวัติศาสตร์ จนถึง ค.ศ. 1999 หลังจากเมืองฮอยอันได้เป็นเมืองมรดกโลก

ผลการศึกษาพบว่า เมืองฮอยอันมีความเป็นมาตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์ เป็นสถานที่ที่มีอิทธิพลทางการค้าในฐานะเป็นเมืองท่าที่สำคัญที่สุดในเวียดนามมาตั้งแต่ในยุคจาม (ศตวรรษที่ 2 จนถึงศตวรรษที่ 15) ที่ขณะนั้นเรียกว่า ว่าลัมแอปโพ (Lâm Ấp) ต่อมาเมืองฮอยอันถูกปกครองโดยอาณาจักรไตเวียด (Đại Việt) เนื่องจากอาณาจักรจามอ่อนแอลงจากการทำสงคราม โดยมี เหงียน ฟุก เหงียน (Nguyễn Phúc Nguyên) เป็นผู้สถาปนาเมืองฮอยอันในช่วง ค. ศ. 1602-1613 เมืองฮอยอันในช่วงแรกมีชาวญี่ปุ่นและจีนเข้ามาเป็นจำนวนมาก จนทางการต้องจัดตั้งเขตปกครองสองแห่งให้กับคนเหล่านี้โดยแห่งหนึ่งให้กับพ่อค้าจีนและอีกแห่งให้กับนักธุรกิจชาวญี่ปุ่น จวบจนศตวรรษที่ 17 ฮอยอันมีบทบาทสำคัญในฐานะการเป็นศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนสินค้าระหว่างภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และเป็นศูนย์กลางระหว่างตะวันตกและตะวันออก ภายในเมืองมีสถานที่สำคัญนั่นคือ เจดีย์คอ (Cau Pagoda – สะพานที่มีรูปร่างคล้ายเจดีย์ (หรือสะพานญี่ปุ่นในปัจจุบัน) สะพานนี้สร้างขึ้นใน ค.ศ.1639 ช่วงที่ชาวญี่ปุ่นในฮอยอันยังมีอยู่จำนวนมาก โดยในอดีตสะพานแห่งนี้เป็นศูนย์กลางของท่าเรือที่มีเรือสินค้าน้อยใหญ่เดินทางมาจากทุกหนแห่ง และครึ่งหลังของศตวรรษที่ 17 เมืองฮอยอันเปลี่ยนโฉมหน้าไปจากเดิม ตัวเมืองเริ่มมีการขยายออกไป มีถนนที่สร้างโดยชาวญี่ปุ่นพัฒนาขึ้นเรื่อย ๆ ด้วยสิ่งก่อสร้างที่มั่นคงเพื่อก้าวไปสู่บทบาทสำคัญในการสถาปนาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ แต่ในต้นศตวรรษที่ 18 พ่อค้ายุโรปหวังก็เข้ามายึดครองการค้าเหนือคนญี่ปุ่น และนับแต่ที่มีชาวจีนเข้ามาพักอาศัยอยู่เป็นเวลานาน ๆ ทำให้ได้ชาวเมืองได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ เช่นรู้ถึงวิธีผลิตสินค้าอุปโภคได้ตั้งแต่ยุคนั้น สิ่งเหล่านี้ช่วยสร้างความก้าวหน้าและก่อให้เกิดการขยายดินแดน และทำให้ฮอยอันมีชุมชนชาวจีนเพิ่มเข้ามาในชุมชนนานาชาติของตนตั้งแต่นั้น เมื่อเข้าสู่ปลายศตวรรษที่ 18 แม่น้ำ ทุ โบน เริ่มตื้นเขิน จนเรือใหญ่ไม่สามารถเข้ามาได้ เมืองดานังจึงถูกสร้างขึ้นมาแทนที่ นับตั้งแต่นั้นมาชื่อของเมืองฮอยอันในฐานะเมืองท่าทางการค้าก็เริ่มเลือนหายไปกับกาลเวลา จนกระทั่งประวัติศาสตร์เวียดนามในยุคใหม่นี้เริ่มขึ้นในตอนต้นศตวรรษที่ 19 ประมาณ ค.ศ. 1802 และดำรงอยู่จนถึง ค.ศ. 1945 ยุคนี้มีการปกครองโดยราชวงศ์เหงียน (Nguyen Dynasty) ราชวงศ์สุดท้ายของเวียดนาม ต่อมาในช่วง ค.ศ. 1886 ชาวฝรั่งเศสเข้ามาควบคุมอินโดจีนทั้งหมด ช่วงระหว่าง ค.ศ. 1887-1954 อาณาจักรเวียดนามกลายเป็นส่วนหนึ่งของอาณานิคมฝรั่งเศส การกดขี่ข่มเหงจากชาวฝรั่งเศสในฐานะเจ้าอาณานิคมก็มีขึ้น จนทำให้ปัญญาชนส่วนหนึ่งเริ่มขบถต่อต้านที่เมืองฮอยอัน

เพื่อสานต่อแนวความคิดเรื่องการปลดแอก ใน ค.ศ.1927 มีการก่อตั้งสมาคมยูวชนเวียดนามเพื่อการปฏิวัติก็เริ่มต้นขึ้นที่นี่ ก่อนที่จะมีการขยายอุดมการณ์เรื่องเสรีภาพของประเทศต่อไปยังส่วนอื่นๆ ของประเทศ และถึงแม้ว่าฝรั่งเศสจะทิ้งร่องรอยความโหดร้ายทารุณเอาไว้มากมายหลังจากสงคราม แต่ศิลปะกลับได้รับการสนับสนุน ศิลปะเวียดนามที่ผสมผสานจากวัฒนธรรมฝรั่งเศสมีความงดงามมาก ยกตัวอย่างเช่นงานจิตรกรรม จึงก้าวล้ำออกมาจากความเป็นประเพณีนิยม ที่เป็นรูปแบบที่ประเทศอื่นในทวีปเอเชียเคร่งครัดปฏิบัติ จน ค.ศ. 1940 ช่วงสงครามโลกครั้งที่สอง ประเทศญี่ปุ่นได้กรีธาทัพเข้ามาในเวียดนาม บทบาทของเมืองฮอยอันได้เปลี่ยนไปจากเมืองท่าพาณิชย์มาเป็นศูนย์กลางปัญญาชน เป็นสถานที่เผยแพร่อุดมการณ์ชาตินิยม และเป็นที่ยอมรับของสังคมสำหรับการปฏิบัติ และปลดแอกเวียดนามจากกองทัพต่างชาติ และสุดท้ายในวันที่ 22 กรกฎาคม ค.ศ.1998 หนึ่งปีก่อนที่จะได้รับการประกาศให้เป็นมรดกโลกจากองค์การยูเนสโก รัฐบาลกลางเวียดนามได้ประกาศยกย่องเมืองฮอยอันเป็น “เมืองแห่งวีรบุรุษกองทัพประชาชน” และรัฐบาลยังได้เชิดชูผู้หญิง 175 คนที่เสียชีวิตในการปฏิวัติให้เป็น “มารดาผู้กล้าหาญแห่งเวียดนาม” การยกย่องเมืองฮอยอันและการเชิดชูวีรสตรีนี้ย่อมเป็นนโยบายอันแนบแน่นในการประชาสัมพันธ์เมืองฮอยอัน ทำให้ชาวเมืองเกิดความภาคภูมิใจ และสำนึกรักบ้านเกิด และในท้ายที่สุดก็คือการสร้างเรื่องราวต่างๆ (Thematic interpretation) ให้ดูน่าสนใจ ให้เมืองฮอยอันนี้มี “ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น” ก่อนที่จะนำเสนอให้อยู่ในรายชื่อมรดกโลกขององค์การยูเนสโกต่อไป

5.2 การพัฒนาเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวของเมืองฮอยอันหลังจากเป็นเมืองมรดกโลก

ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวของเมืองฮอยอัน หลังจากเมืองฮอยอันได้เป็นเมืองมรดกโลกใน ค.ศ. 1999 และรวบรวมข้อมูลจำนวนนักท่องเที่ยวจากเว็บไซต์ UNESCAP-UNESCO และ รายงานของกระทรวงวัฒนธรรมการกีฬาและการท่องเที่ยวของจังหวัดกว๋างนัม (Quang Nam)

ผลการศึกษาพบว่า การเปิดประเทศของรัฐบาล โดยเฉพาะหลังการประกาศใช้นโยบายโดยเมื่อย และหลังจากการเป็นเมืองมรดกโลก จำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง อุตสาหกรรมการค้าบริการและการท่องเที่ยวฮอยอันมีส่วนส่วนมากกว่า 70% ของโครงสร้างเศรษฐกิจของเมือง ตั้งแต่ ค.ศ. 1999 ถึงปัจจุบันอัตราการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยเฉลี่ยอยู่ที่ 15% - 20% โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (2013-2019) จำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้าชมเมืองฮอยอันเพิ่มขึ้นถึง 3 เท่าตัว และการเจริญเติบโตทางการท่องเที่ยวที่ดีขนาดนี้ มาจากปัจจัยสนับสนุนต่าง ๆ ตั้งแต่ที่ตั้งของเมืองซึ่งมีโครงสร้างพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจและมีเครือข่ายที่ดีในการเชื่อมโยงกับจังหวัดต่าง ๆ ทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาได้สะดวก มีการสนับสนุนที่ดีจากรัฐบาล ที่ทำให้เมืองฮอยอันยังคงคุณค่าและเอกลักษณ์อยู่จนถึงปัจจุบัน และสุดท้ายคือการได้รับรางวัลจากนานาชาติที่ทำให้นักท่องเที่ยวจำนวนมากอยากมาสัมผัสเมืองเก่าแห่งนี้ ส่วนการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของเมืองฮอยอัน หลังจากเป็นเมืองมรดกโลก ชาวเมืองเปลี่ยนอาชีพมาประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยว เช่นช่างฝีมืองานหัตถกรรม การบริการด้านการขนส่ง พนักงานโรงแรมพนักงานร้านอาหาร บริษัททัวร์ รวมไปถึงการปรับเปลี่ยนบ้านพักอาศัยของชาวเมืองที่แบ่งให้นักท่องเที่ยวเช่าเพื่อเป็นรายได้เสริม นอกจากนี้ยังมีการขายของที่ระลึกในเมืองฮอยอัน ละอิกอาชีพคือการเป็นมัคคุเทศก์กล่าวได้ว่าเป็นอาชีพที่ให้ค่าตอบแทนสูง สิ่งเหล่านี้เองทำให้การว่างงานของชาวเมืองฮอยอันลดลงและคนหนุ่มสาวกลับมาทำงานที่บ้านเกิด ส่งผลให้เศรษฐกิจภายในเมืองเติบโตขึ้น รายได้ที่มาจากอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของเมืองฮอยอันเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี มีอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจโดยเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 13 ต่อปี รายได้จากอุตสาหกรรม

การท่องเที่ยวคิดเป็นร้อยละ 60 ของทั้งหมด ซึ่งมาจาก การขายสินค้าให้กับนักท่องเที่ยว การขายอาหารและเครื่องดื่ม รายได้จากการเช่าที่พัก การขนส่ง และการบริการอื่น ๆ ปัจจุบันทางองค์การยูเนสโกมีนโยบายให้เก็บค่าเข้าชม เงินที่ได้จากการขายบัตรนั้นก็จะถูกนำมาจัดสรรตามอัตราส่วนเพื่อการพัฒนาปรับปรุงและอนุรักษ์มรดกโลกเหล่านั้นต่อไป และเมื่อเมืองเกิดการพัฒนา เศรษฐกิจภายในเมืองมีการเจริญเติบโต มีแรงงานเพียงพอ ก็ทำให้เป็นที่สนใจของนักลงทุนทั่วโลกอีกด้วย สรุปการเข้ามาของนักท่องเที่ยวและนักลงทุนทั้งหมดภายในเมืองฮอยอัน ทำให้เศรษฐกิจเกิดการเจริญเติบโตเป็นอย่างดี และสร้างรายได้จำนวนมากให้กับจังหวัดกว๋างนาม และประเทศเวียดนามต่อไปอีกด้วย รายได้ที่มาจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศเวียดนามเติบโตขึ้นอย่างมาก เช่นตัวเลขล่าสุดในเดือนมกราคม ค.ศ. 2020 นักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางมาเวียดนาม มีการประเมินที่ 1,994,125 ครั้งเพิ่มขึ้น 16.6% เมื่อเทียบกับเดือนธันวาคม ค.ศ. 2019 และเพิ่มขึ้น 32.8% จากช่วงเดียวกันใน ค.ศ. 2019 (vietnamtourism.gov.v, 2020) ซึ่งกล่าวได้ว่าอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวขึ้น เป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้เศรษฐกิจของเมืองและประเทศเจริญขึ้นนั่นเอง

5.3 ข้อเสนอแนะ

1. อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวทำให้เศรษฐกิจภายในเมืองฮอยอันเจริญเติบโตขึ้นมากก็จริง แต่ก็สร้างผลกระทบในด้านต่าง ๆ ไม่น้อย ซึ่งผลกระทบจากการท่องเที่ยวนี้ เป็นหัวข้อที่นักศึกษาต้องเป็นอย่างยิ่ง
2. ควรมีการทำวิจัยเพื่อเปรียบเทียบแนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของฮอยอันกับแหล่งมรดกโลกของประเทศไทยและประเทศอื่น ๆ โดยเฉพาะในอาเซียนที่มีความคล้ายคลึงกัน
3. ควรมีการทำวิจัยเชิงปริมาณโดยการสำรวจความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเมืองฮอยอัน

บรรณานุกรม

1. สื่อสิ่งพิมพ์

หนังสือ

ธีรภาพ โลหิตกุล. (2556). “เว้-ตานัง-ฮอยอัน ภาพฟื้นวันสันติภาพเยือน” ใน มนตราอาเซียน, 215-232.

สุลักษณ์ บุณปาน และเตือนใจ นิรัตน์, บรรณาธิการ. กรุงเทพฯ: มติชน.

ภู เมฆพิพัฒน์. (2549). **เที่ยวไม่จ้อทัวร์ ตีตัวตะลุยเวียดนาม (เว้-ฮอยอัน)**. กรุงเทพฯ: ทิป ไทย อินเตอร์ บুক.

วิทยา ศุภธนากุล และคนอื่น ๆ. (2551). **เจาะตลาดเวียดนามผ่านกูรู**. กรุงเทพฯ: เนชั่นบุ๊คส์.

สองยิปซี. (2552). “ฮอยอันและทะเลจีนใต้” ใน **มนต์เมืองท่า**, 104-124. ลอ อีริบันสื่อซัย

และพาฝัน ศุภาวา นิช, บรรณาธิการ. นนทบุรี: วงกลม จำกัด.

สำนักจัดการสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม. (2556). **ความรู้ด้านการอนุรักษ์ คุ้มครองแหล่งมรดกโลก**

สำหรับเยาวชน. กรุงเทพฯ: โมนิกราฟสตูดิโอ.

เอกสารทางวิชาการ

ชาลินี นาอุดม. (2555). “การเปรียบเทียบความต้องการท่องเที่ยว เมืองฮานอยและเมืองฮอยอันใน

ประเทศเวียดนาม ของประชาชนแถบภาคอีสาน.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ

สาขาวิชาการจัดการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ชญชัช วิภัติภูมิประเทศ. (2561). “แนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเมืองฮอยอัน

ประเทศเวียดนาม.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชานิติศาสตร์ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย 10, 3(กันยายน – ธันวาคม):

398-410.

พัลลภ กฤตยานวัช. (2553). “ฮอยอัน : เมืองมรดกโลกทางวัฒนธรรมและสถาปัตยกรรมอาคาร

บ้านเรือนลือ ชื่อของเวียดนาม.” **ธนาคารอาคารสงเคราะห์** 16, 61(เมษายน - มิถุนายน): 82-87.

วชรพร นวลตา. (2557). “ประวัติศาสตร์เวียดนามตอนใต้ตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 8 ถึงกลางคริสต์ศตวรรษ

ที่ 20.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาประวัติศาสตร์ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศิลปากร.

เหรียญ หล่อวิมมงคล. (2552). “การศึกษาเมืองมรดกโลก กรณีเมืองฮอยอัน.” **มนุษยศาสตร์สาร** 12, 2

(กรกฎาคม – ธันวาคม 2554): 1-15.

อัสมา สิมารักษ์. (2551). “ผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมใน

เมืองฮอยอัน ประเทศเวียดนามภายหลังการได้รับเป็นเมืองมรดกโลก.” วิทยานิพนธ์ปริญญา

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภูมิภาควิทยา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

2. สื่ออิเล็กทรอนิกส์

ภาษาต่างประเทศ

Department of Culture and Information. (2015). HISTORY CULTURE. Accessed February 20.

Available from: <http://hoiantourism.info/en/pages/chuyenmuc>.

Dtinews. (2018). Hoi An faces tourism challenges. Accessed September 15. Available from :

<https://english.vietnamnet.vn/fms/travel/211798/european--u-s--tourist-arrivals-in-hoi-an--hue-drop.html>.

People's Committee. (2015). Hoi An land in the periods of SA HUYNH AND CHAMPA.

Accessed February 20. Available from : <http://hoian.gov.vn/cmspagrs/chuyenmuc/>

[chuyenmuc_view.aspx?idchuyenmuc=550](http://hoian.gov.vn/cmspagrs/chuyenmuc/chuyenmuc_view.aspx?idchuyenmuc=550).

UNESCO. (1999). Protection Plan for the Historic Town of HÔI AN. Accessed October 1.

Available from : <http://whc.unesco.org/en/documents/104795>.

UNESCO World Heritage Centre. (2009). World Heritage List 19922012. Accessed October 1.

Available from : <http://www.unescobkk.org/en/list>.

ภาษาไทย

ไทยโพสต์. (2562) ฮอยอันฉันชอบเธอ. เข้าถึงเมื่อ 1 มีนาคม. เข้าถึงได้จาก <https://www.thaipost.net/main/detail/47909>.

ศูนย์ข้อมูลมรดกโลก กระทรวงวัฒนธรรม. (ม.ป.ป.) แหล่งมรดกโลกทั่วโลก. เข้าถึงเมื่อวันที่ 25 กันยายน.

เข้าถึงได้จาก <http://www.thaiwhic.go.th/index.aspx>.

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ - นามสกุล	นางสาวลินดา ดวงสกุล
วัน เดือน ปี เกิด	4 พฤศจิกายน 2540
สถานที่เกิด	ชุมพร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	25/2 ม. 9 ต.บางขันแตก อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม 75000
ประวัติการศึกษา	
2559 - ปัจจุบัน	ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวัง สนามจันทร์ คณะอักษรศาสตร์ สาขาเอเชียศึกษา ภาษาลือกเวียดนาม
2554 - 2558	ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นถึงมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนถาวรานุกุล จังหวัดสมุทรสงคราม สายวิทย์ - คณิต